

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK ALANLARI EĞİTİMİ
BÖLÜMÜ KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİ PROFİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ARIK

ANKARA-2009

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK ALANLARI EĞİTİMİ
BÖLÜMÜ KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİ PROFİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mustafa ARIK

Danışman

Yrd.Doç Dr. Nusret KAVAK

ANKARA-2009

ÖNSÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim dalı lisansüstü programı kapsamında hazırlanan yüksek lisans tezi “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı Öğrenci Profili” adını taşımaktadır.

Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırmada yer alan temel kavramların tanımlarına yer verilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın modeli, çalışma evren ve örnekleme, verilerin toplanması ile analizi yer almıştır. Üçüncü bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise araştırmanın sonuçları ve önerileri yer almaktadır.

Çalışmalarında zamanını, emeğini, güvenini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen çok değerli hocam, danışmanım Sayın Yrd.Doç Dr. Nusret KAVAK’a, çalışmalarında her türlü kolaylığı sağlayan ve hiçbir desteği esirgemeyen amirim Öğrenci İşleri Dairesi Başkanı M.Dilaver YAR’a, ortak mesaimizi emeğimiz ve yüreğimizle paylaştığımız büro arkadaşlarıma, sonsuz desteği için eşim Hülya ARIK’a ve benim bu günlere gelmemde maddi manevi desteğini hiç esirgemeyen annem Ayşe ARIK’a teşekkürü borç bilirim.

Mustafa ARIK

ÖZET

GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ, ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK ALANLARI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ, KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİ PROFİLİ

ARIK, Mustafa

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Nusret KAVAK

Profil belirleme araştırmaları, araştırmanın evrenini oluşturan hedef kitlenin mevcut durumunun çeşitli değişkenler açısından betimlenmesini sağlar. Öğrenci profiline yönelik çalışmalar, öğrencilerin sosyoekonomik kökenlerinin, üniversitedeki akademik ve sosyal yaşama ilişkin görüşlerinin ve geleceğe yönelik beklentilerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Akademisyenlere gerek eğitim gerekse bilimsel çalışmaları için yol gösterici özellikler taşıdıkları söylenebilir.

Bu araştırmanın temel amacı, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin profillerini ve umutsuzluk düzeylerini belirlemektir. Ayrıca çalışmada anne-baba eğitim durumu, gelir düzeyleri, ailelerin yaşadığı coğrafi bölge, kardeş sayısı, okuyan kardeş sayısı gibi değişkelerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi araştırılacaktır.

Araştırma 2004-2008 yılları arasında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalına kayıt yaptıran ve öğrenimine aktif olarak devam eden 182 öğrenci ile yapılmıştır. Betimsel nitelikli tarama modeline göre dizayn edilen araştırmada profil belirleme ile ilgili veriler öğrenci işleri bilgi sisteminden alınmış, umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesine yönelik veriler ise Beck Umutsuzluk Ölçeği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS bilgisayar programında betimsel istatistikler ve χ^2 (Ki-kare) analizi kullanılarak sonuçlar % ve sıklık tabloları şeklinde sunulmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, büyük bir çoğunluğunun ailesi İç Anadolu bölgesinde ikamet etmekte olup %67,58'inin aile gelir düzeyi 1000 TL'nin altındadır. Öğrencilerin çoğu bir (%42) veya iki (%23) kardeşe sahip olup büyük bir bölümünün okuyan kardeş sayısı birdir. Yapılan araştırmada öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu fakat %65'inin gelecekte kaygı duyduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kimya Öğretmenliği, öğrenci profili, akademik başarı, umutsuzluk düzeyi.

ABSTRACT

A PROFILE RELATED TO THE STUDENTS OF GAZİ UNİVERSTY, GAZİ
FACULTY OF EDUCATION, DEPARTMENT OF SECONDARY EDUCATION SCIENCE
AND MATHEMATICS TEACHING CHEMISTRY TEACHING PROGRAMME

ARIK, MUSTAFA

Tez Danışmanı :Yrd.Doç.Dr.Nusret KAVAK

Profile determining researches provide to describe the current situation of the target group, who forms the study, in terms of several variables. Studies for student profile are important for the determination of the students' socio-economic background, academic and social life at university and for their future expectations. It can be said that these studies move guiding properties for academics both to their trainings and to their scientific studies.

The main aim of this research is to reveal a profile related to the students of Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Secondary Education Science and Mathematics Teaching Chemistry Teaching Programme and also to determine their hopelessness levels. Also in the study, some factors like parents' educational status, incomes, geographical regions their families live, the number of siblings, the number of siblings getting education and its impact on students' academic achievement will be investigated.

The study was done with 182 students who enrolled Gazi University, Gazi Faculty of Education, Secondary Science and Mathematics Education Department of Chemistry Teaching Program between the years 2004-2008 and who are actively continuing education. In the research, designed based on descriptive screening model, the data for determining profile was taken from student affairs information system and the data for determining the level of hopelessness was collected with Beck Hopelessness Scale. The data gathered from the research was evaluated on SPSS computer program using descriptive statistics, χ^2 (Ki kare) analysis and results are presented in the form of tables % and firmness.

According to the findings from the study, more than %50 of students' families live in the Central Anatolia Region and 67.58 % of the students' family income is below 1000 TL. Most of the students have one (42 %) or two (23 %) siblings and also the vast majority of their number of siblings studying is : one . In the study, it is determined that hopelessness level of students is low; however, % 65 of them is worried about the future.

Key Words : Chemistry Teaching, Student profile , academic success , hopelessness level.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar LİSTESİ	VII
KISALTMALAR	X
BÖLÜM I	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Üniversite Öğrencisi ve Eğitim Sistemi	1
1.2. Meslek Seçimi	3
1.3. Öğrenci Profili Kavramı ve Önemi	5
1.4. Umutsuzluk Düzeyi	8
1.5. Akademik Başarı	10
1.6. Araştırmanın Amacı	12
1.7. Önem	15
1.8.Varsayımlar	17
1.9. Sınırlılıklar	17
1.10. Tanımlar	18
BÖLÜM II	
2. YÖNTEM	19
2.1. Araştırmanın Modeli	19
2.2. Evren ve Örneklem.....	19

2.3. Verilerin Toplanması.....	20
2.4. Verilerin Analizi.....	20
BÖLÜM III.....	21
3. BULGULAR VE YORUM.....	21
3.1. Öğrencilerin sınıf ve cinsiyetleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	21
3.2. Öğrencilerin anne baba eğitim durumu ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	23
3.3. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	25
3.4. Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı coğrafi bölge ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	26
3.5. Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	28
3.6. Öğrencilerin doğum yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	29
3.7. Öğrencilerin kardeş sayısı ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	30
3.8. Öğrencilerin okuyan kardeş sayıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	31
3.9. Öğrencilerin bölüm tercih sırası ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	32
3.10. Öğrencilerin bölüm tercih nedenleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	34
3.11. Öğrencilerin eğitimleri süresince barındıkları yer ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	35

3.12. Öğrencilerin mezun oldukları lise türleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	37
3.13. Öğrencilerin liseden mezun oldukları alan ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	38
3.14. Öğrencilerin liseden mezun oldukları ortaöğretim başarı notları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	39
3.15. Öğrencilerin mezun olduklarında iş bulma kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	40
3.16. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	41
BÖLÜM IV	43
4.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
4.1. Sonuç	43
4.2. Öneriler	49
KAYNAKÇA	52
EKLER	59
EK 1. ORTA ÖĞRETİM FEN MATEMATİK ALANLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI'DA ANKET YAPMAK İÇİN İZİN YAZISI	61
EK 2. ÖĞRENCİ İŞLERİ BİLGİ SİSTEMİ VERİTABANININ KULLANILMASI İÇİN İZİN YAZISI	62
EK 3. BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ	63

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Sınıf ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	23
Tablo 2 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Sınıf ve Cinsiyetleriyle Başarı Arasındaki İlişkisi	24
Tablo 3 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Anne ve Babalarının Eğitim Düzeylerinin Frekans ve Yüzdeleri	25
Tablo 4 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Anne-Baba Eğitim Düzeyleri ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki.....	26
Tablo 5 : Kimya öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	27
Tablo 6 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeyiyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	27
Tablo 7 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin İkamet Ettikleri Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı	28
Tablo 8 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin İkamet Ettikleri Coğrafi Bölgeler İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	29
Tablo 9 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı	30
Tablo 10 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yerleşim Yeriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	30
Tablo 11 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı.....	31
Tablo 12 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Doğum Yerleriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	32

Tablo 13 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı.....	32
Tablo 14 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Kardeş Sayıları İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	33
Tablo 15 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuyan Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı	34
Tablo 16 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuyan Kardeş Sayılarıyla Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	34
Tablo 17 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüme Yerleşme Tercih Sırasına Göre Dağılımı	35
Tablo 18 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüme Yerleşme Tercih Sıralarıyla Öğrenci Başarısı Arasında İlişki	36
Tablo 19 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüm Tercih Nedenlerine Göre Dağılımı	36
Tablo 20 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerin Bölüm tercih Nedenleriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	37
Tablo 21 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenimleri Süresince Barındıkları Yerlere Göre Dağılımı	38
Tablo 22 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerin Öğrenimleri Süresince Barındıkları Yer İle Öğrenci Başarısı Arasındaki ilişki	39
Tablo 23 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Dağılımı	39
Tablo 24 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türünün İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	40
Tablo 25 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Liseden Mezun Oldukları Alanlara Göre Dağılımı	41
Tablo 26 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Liseden Mezun Oldukları Alan İle Öğrenci Başarısı Arasında ilişki	41

Tablo 27 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Başarı Notlarına Göre Dağılımı	42
Tablo 28 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Lise Başarı Notlarıyla Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	42
Tablo 29 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin İş Bulma Kaygı Düzeylerine Göre Dağılımı.....	43
Tablo 30 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin İş Bulma Kaygı Düzeyleri İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	44
Tablo 31 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerine Göre Dağılımı	44
Tablo 32 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki	45

KISALTMALAR

GEF : Gazi Eğitim Fakültesi

GDA : Güney Doğu Anadolu

DAB : Doğu Anadolu Bölgesi

KPSS : Kamu Personeli Seçme Sınavı

ÖSYS : Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavı

ÖSS : Öğrenci Seçme Sınavı

ÖYS : Öğrenci Yerleştirme Sınavı

YÖS : Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı

İİBF : İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

ÖSYM : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ODTÜ : Orta Doğu Teknik Üniversitesi

SPSS : Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Üniversite Öğrencisi ve Eğitim Sistemi

Bir milletin görgüsünü, bilgisini, kültürünü, refah ve kalkınmışlık düzeyini kısaca genel niteliklerini belirleyen ve etkileyen en önemli etken, o toplumun bilgi ve eğitim düzeyidir (Köksoy, 1998: 1). Eğitimli insan günümüzde ekonominin önde gelen unsurlarından biridir. Ülkemiz dünyadaki genç nüfusa sahip ülkelerden birisidir. Genç nüfusun gücünün, potansiyelinin, enerjisinin ve niteliğinin geliştirilmesi ülke kalkınması için çok önemlidir. Bu durum eğitim öğretimle yakından ilişkilidir. Eğitim-istihdam ilişkilerinin geliştirilmesi de hem birey hem de ulusal ekonomi için rekabet üstünlüğü sağlamada gereklidir (Onural, 2005). Bunun için bütün toplumlar mensuplarının kitlesel eğitimini genişletmeyi ve yükseltmeyi başlıca hedef seçmişlerdir (Köksoy, 1998: 1). Bu hedefi gerçekleştirmeye çalışan kurumlardan biri olan üniversiteler, bilimsel bilgiyi araştırma yoluyla üretir, öğretir ve yayar. Kökeni çok eskilere gitmesine rağmen modern anlamda üniversite, ulus-devletlerin yaygınlık kazanmaya başladığı 19. yüzyıl boyunca milli kültürü oluşturmak ve devlet idaresinde yer alacak seçkinler yetiştirmek için ortaya çıkmıştır (Aktan, 2005).

Yükseköğrenim her şeyden önce kültür öğretimidir, yani evren ve bir önceki kuşakla olgunluğa erişmiş bulunan insan hakkındaki fikirler dizgesinin genç kuşaklara aktarılmasıdır (Ortega, 1998).

Bu noktada, üniversite öğretimi şu üç işlevi yerine getirir (Ortega, 1998) :

1. Kültür aktarımı
2. Meslek eğitimi
3. Bilimsel araştırma ve yeni bilim adamlarının yetiştirilmesi

Üniversitenin rolü, eğitimde bilimsel tutarlılık ve kaliteyi teminat altına almaktır. Bu yükümlülüğü yerine getirmek için, 1988’de 29 Avrupa Üniversitesi Rektörü tarafından Bolonya’da imzalanan “Magna Carta Universitatum”da da açıkça ifade edildiği üzere, üniversite’de bilimsel araştırma ve öğretim, gerek ahlaki gerekse entelektüel yönden, her tür siyasi ve ekonomik etkiden bağımsız olmalıdır (Aktan, 2003). Güncel değişim ve gelişimlere uygun eleman yetiştirebilmek için, üniversitelerdeki eğitimin, gereksinimlere uygun hatta yeniliklerin öncüsü olarak bir dinamizm içinde olması gerekir (Sayın ve arkadaşları, 2005).

Toplumdaki değişmelerin yükseköğretime etkisiyle üniversite işlevleri yeniden tanımlanmıştır. II. Dünya Savaşı öncesinde üniversiteler araştırma ve eğitim işlevleriyle tanımlanıyorlardı. günümüzde bunlara aynı önemde hizmet üretme işlevi de eklenmiştir. Üniversitelerin örgütsel yapısı da değişmekte ve üniversiteler kendilerine bağlı çok sayıda kuruluş ve birimle karmaşık bir örgütler ağı haline gelmektedir (Köksoy, 1998:15).

Üniversite yaşamı gençler için yeni bir başlangıçtır. Üniversite yaşantısının akademik, kişisel, sosyal ve kültürel açılardan getireceği değişiklikler ve bu değişikliklerle baş edebilme, uyum sağlama sürecinin rahat geçirilmesinde kolaylıklar sağlayacaktır. Bu anlamda üniversite yaşantısı bir geçiş dönemidir (Erdoğan, 2005). Üniversitede öğrencisi olmak genelde ülkemizde ve diğer ülkelerde kaygı ve stres üretecek bir ortamın niteliğini taşımaktadır. Üniversite öğrencisi, kendini geliştirmek için karşılaştığı sorunları çözmek zorunda olan bir kişidir. Çocukluktan gençliğe ve yetişkinliğe geçme döneminin sıkıntılarını yaşayabilmektedir. Kendi kimliğini bulma, toplumun ulusal ve evrensel değerlerini benimseme ve uzlaştırma, toplum değerlerine uyum sağlama, sosyal olgunluğa erişme durumundadır (Koç ve arkadaşları, 2004). Bireyin kendini geliştirmesi için en önemli dönem olan üniversite hayatının verimli geçmesi ülke geleceği açısından çok önemlidir.

Yaşamın önemli dönemeçlerinden birisi olan üniversite çağı, ergenlik dönemi sonuna denk gelmektedir. Bu durum üzerinde durulması gereken bir dönemdir. Bir taraftan farklı bir ortama geçiş, diğer taraftan geçirmiş oldukları gelişim aşamasına bir de çevresel faktörler eklenince “üniversite öğrenimi” olgusu başlı başına ve değişim boyutları ile araştırma konusu haline gelmektedir (Koç ve arkadaşları, 2004).

Yükseköğrenim yapmak isteyenlerin sayısının, bu kurumların alabileceği öğrenci sayısından fazla olması öğrenci seçme işlemini zorunlu hale getirmiştir (Kelecioğlu, 2004). Bu anlamda yükseköğretime giriş için sınavlar, 1974 yılına kadar bu kurumların kendileri tarafından veya birkaçı için birleşik olarak yapılmakta iken, 1974 yılından sonra tek bir kurumun sorumluluğu altında toplanmıştır (Kelecioğlu, 2004). Son 10 yıldır Üniversiteye giriş Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Öğrenci Seçme Sınavıyla (ÖSS) yapılmaktadır. Sınav her sene yapılmakta ve Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yürütülmektedir. ÖSYM tarafından yapılmakta olan sınavın temel amacı, yükseköğretim programlarına girmek için başvuran adaylar arasından, bu programlarda başarılı olma olasılıkları ötekilerden daha yüksek olan adayları seçerek programlara yerleştirmektir. ÖSYM bu amaca yönelik olarak 1981 yılından 1999 yılına kadar iki basamaklı sınav (ÖSS ve ÖYS) uygulamıştır; 1999 yılından bu yana ise tek basamaklı sınav (ÖSS) uygulanmaktadır (Kan, 2004). Adaylar yükseköğrenim kurumlarına, seçme sınavından aldıkları puanların, lise başarı notlarının ve bölümlerinin hesaba katılarak meydana gelen bir puanla kabul edilmektedir.

Öğrencilerin seçilme aşamasında çıkan ve eğitim aşamasında devam eden adaletsizlik herkes tarafından kabul edilmektedir.

Bu adaletsizliğin ortadan kaldırılabilmesi bireylerin sevdikleri ve istedikleri meslekleri icra edebilmesi için sınav sisteminin gözden geçirilmesi gerekir.

1.2. Meslek Seçimi

Bireyin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması, eğitim sistemi gelişmiş ülkelerde okul öncesi eğitimiyle başlamakta, ülkemizde ise ilk ve ortaöğretimde

olmaktadır. Üniversite eğitiminde ise belirlenen ilgi ve yetenekler doğrultusunda yeteneklerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitimin temel işlevlerinden biri, bireyin sahip olduğu potansiyelini belirlemek, geliştirmek ve kişinin durumunu bilmesine yardımcı olmaktır. Bu bağlamda eğitim, bireyin bir bütün olarak gelişmesi ve yaşamdaki rollerini en iyi şekilde yerine getirmesi için gerekli olan nitelikleri kazandırmaya yönelik bir süreçtir. Bu süreçte bireyin kendi potansiyelini maksimum düzeyde ortaya koyabileceği en uygun mesleği seçmesi de büyük önem taşımaktadır (Onural, 2005).

Meslek, bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan, bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir (Kuzgun, 2000). Meslek seçimi bireylerin belirli bir yaştan sonra onların başarılı ve mutlu olarak gelişmelerini ve böylece kendilerini gerçekleştirmelerini etkileyecek en önemli olaylardan biridir (Akkuş, 1994). Ülkemizde yükseköğretime öğrenci kabulünde, öğrenci seçme ve yerleştirme uygulaması nedeniyle, bu karar ortaöğretim çağında verilmesi gereken çok daha önemli bir karar haline gelmektedir (Kuzgun, 1991). Böyle olmasına rağmen yüksek öğrenim görmek üzere hazırlanan gençlerden pek çoğunun ilgi ve yeteneklere göre değil sınavdan aldığı puanlara göre meslek seçtikleri görülmektedir. Öğrencilerin yüksek öğrenim programları hakkında da yeterli bilgi sahibi olmadıkları, bu nedenle tercih edecekleri programları belirlemede ve sıralamada güçlük çektikleri günümüz gerçeğidir. Bazı adaylar ilk birkaç tercihini bilinçli olarak yapmakta, diğerlerini başkalarının öneri ve isteklerine göre belirlemekte ve sıralamaktadırlar (Özer, 2002).

Bütün insanlar hayatının belli bir döneminde meslek tercihlerini kesinleştirerek ilerde icra edeceği mesleği belirler (Kuzgun, 2000). Bir kimse önünde çeşitli faaliyet imkânı bulunduğu halde, hep belli bir faaliyet türüne yöneliyorsa, o faaliyet alanına ilgisi var demektir (Kuzgun,1990,s.3). Bu bağlamda öğrencilerin meslek seçimlerindeki etkenlerin neler olduğunun bilinmesi önemlidir; çünkü meslek seçimindeki faktörler bireyin o meslekteki verimini ve doyumunu yansıtacaktır. Kişinin kendi beklentilerini, ailesinin ve çevresinin beklentilerinden ayırıp kararlarını verebilecek konuma gelmesi, meslek seçimine hazır oluş açısından önemlidir.

Üniversite öğrencileri mevcut müfredat içinde istediği branşı seçme hakkı ve edindiği bilgi ve deneyimin resmi olarak tanınması hakkı da dahil olmak üzere, öğrenim özgürlüğünden yararlanır (Aktan, 2003). Bireyin seçme özgürlüğü olduğu durumlarda gerçek ilgiyi saptama olasılığı daha yüksektir. Bu özgürlüğü yaşayan öğrencilerin başarılı bir seçim sürecinde yapması gerekenler ana hatlarıyla şöyle özetlenebilir (Pişkin,2006):

- a) Öğrencilerin kendilerini gerçekçi bir biçimde tanımaları ve değerlendirmeleri.
- b) Öğrencilerin yerel, ulusal hatta uluslar arası işgücü piyasalarını, bu piyasalardaki meslekleri ve bireyleri bu mesleklere hazırlayacak eğitim programlarını tanımaları.
- c) Bu iki bilgidен yararlanarak uygun bir eşleme yapmaları, yani bir meslek ya da üst eğitim programını seçme kararı vermeleri.

Cinsiyet rollerine ilişkin toplumsal kalıp yargılar meslek seçiminde de kendini gösterir. İnsanlar kız veya erkek oluşlarından dolayı bir şekilde hem aileleri hem de toplum tarafından farklı mesleklere doğru yönlendirilirler ve bireyler bu kalıp yargıların etkisi altında meslek seçimi yaparlar. Böylece erkekler matematik, tıp ve mühendislik gibi mesleklere; kızlar ise yükselme şanslarının fazlaca olmadığı edebiyat, sosyal hizmet ve büro işlerine yönelebilmektedir (Atasever, 2007). Kızların kadınsı özellikler geliştirmesi ve geleneksel kadın mesleklerine yönelmesi konusundaki önyargılar son yıllarda büyük ölçüde değişmeye başlamıştır. Erkek mesleği olarak bilinen yönetim, işletme ve tıp alanında okuyan kızların sayısı günümüzde artma eğilimi göstermiştir (Özer, 2002).

1.3. Öğrenci profili Kavramı ve Önemi

Profil araştırmaları, araştırmanın evrenini oluşturan hedef kitlenin mevcut durumunun çeşitli değişkenler açısından örneklem üzerinden betimlenmesini sağlar.

Eğitimin her alanında yer alan bireylerle ilgili yapılan profil araştırmalarında bu bireylerin içinde yer aldığı kültürel bağlam, sosyo-demografik faktörler, bireysel özellikler vb. hakkında önemli veriler elde edilmektedir (Erkan ve arkadaşları, 2002).

Öğrenci profili kavramı, dar anlamda, kuramsal ve imgesel olarak üretilmiş bir bütünlük olan, yani kavramsal bir soyutlamadan ibaret olan öğrencinin ampirik varlığının resmi ya da resmedilmemiş hali olarak tanımlanabilir (Özsoy, 2004).

Üniversite giriş sınavlarında alınan puanların öğrencilerin birçok sosyo-ekonomik özellikleriyle yakından bağlantılı olduğu ve bu nedenle üniversite öğrenci profilleri açısından bizi yeterli ölçüde bilgilendirdiği ileri sürülebilir. Bu yanlış yada eksiktir. Çünkü; tek bir günde yapılan çoktan seçmeli bir sınav bazında yapılacak bir değerlendirmenin öğrenciler arasındaki çeşitliliği yansıtmaktan uzak kalacağı açıktır. Örneğin, öğrencilerin üniversite tercihlerini ne ölçüde ailelerine coğrafi yakınlık kistasına göre belirledikleri, ne kadarının lise tercihindan dolayı tercih ettikleri, ne kadarının üniversite öncesinde hazırlık kursu olanaklarına ulaşabildiği, ne kadarının ilk üç tercihinde yer alan üniversitelere yerleştirilebildiği ve ne kadarının eğitimi özel olanaklarıyla karşılayabildiği gibi veriler hiç yoktur. Bazı üniversitelerin yaz okulu, ikinci öğretim gibi uygulamaları başlatmış olması, bazı üniversitelerin ise giderek lisansüstü eğitime ağırlık verme çabası içine girmesi; gerek üniversiteler arasında gerekse her bir üniversite içinde öğrenci profillerinin çeşitlenmesine ve farklılaşmasına neden olmaktadır (Şenses, 1999).

Üniversite camiası içinde, üniversiteler bazında ve hatta aynı üniversitenin değişik birimleri içinde üniversiteye bakış açılarında temel farklılıklar gözlemek olasıdır (Şenses, 1994). Üniversite öğrencisinin profili, her şeyden önce, var olan eğitim sisteminin ve toplum yapısının demokratik açıdan gelişmişlik düzeyinin en iyi göstergelerinden biridir. Hem eğitim ile demokrasi arasındaki doğrudan ilişki, hem de eğitimin demokratikleşme düzeyi kendini öğrenci profilinde ortaya koyar. Örneğin üniversitenin öğrenci profili, üniversitenin kimin (Öğrencilerin mi, yoksa akademisyenlerin mi? Toplumun bütününe mü, yoksa bir bölümüne mü?) olduğu yönündeki ezeli soruya bir yanıt oluşturabilir (Özsoy,2004).

Yükseköğretim Kurulu'nun 20 Eylül 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği” ile bütün üniversitelerin akademik değerlendirme ve kalite geliştirme konusunda kapsamlı bir çalışma süreci başlatmaları öngörülmüştür. Buna istinaden yükseköğretimde stratejik yönetim süreci ve buna bağlı olarak stratejik planlama çalışmalarının başlandığı gözlenmektedir. Kurumlar misyon, hedef ve stratejilerini kurum içi ve kurum dışı koşul, eğilim ve olayları göz önüne alarak belirlemektedir (Köksoy, 1998:16). Öğrenci profilini yansıtan bir çalışma yapmak, hedef kitlesi olan öğrencilerini yeterince tanıyamayan üniversiteler için çok önemlidir. Bu tür bir çalışma ile önceki dönemlerde başka üniversite fakültelerinde ve Gazi Üniversitesinde yapılmış benzer profil çalışmalarıyla kıyaslama yapılabilir. Böylelikle belirli bir dönemin üniversite gençliğinin demografik özelliklerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunulur. Bu tür çalışmalar başka üniversiteler tarafından da yapılmış olup ilerleyen yıllar içinde tekrarlanarak öğrenci profilindeki değişimler tespit edilmiştir. (Şenses, 1999). Bütün üniversitede hatta fakültelerde farklı dönemlerde bu tür çalışmaların yapılması, öğrenci profilindeki değişimlerin izlenmesi gerek yönetim ve gerekse akademisyenler için oldukça yararlı bir bilgi birikimi yaratacaktır.

Gazi Üniversite'nde yakın geçmişe kadar eğitim, araştırma ve toplum hizmetleri arasındaki dengeyi gözetten bir çalışma ve değişim süreçleriyle ilgili merkezi ve fakülte bazında çalışmalar yapılmışsa da Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim dalında bu yönde önemli bir çalışma yapılmamıştır. Üniversitenin eski, büyük ve asimetrik bir yapıda olmasının getirdiği zorluk kadar, değişime gösterilen direnç de bunun nedenleri arasındadır. Üniversitelerin, tanınır ve saygın bir üniversite olma yolunda değişimi zorunlu kıldığının bilinciyle, özellikle son yıllarda üniversitelerde değişim yolunda ciddi adımlar atılmaya başlanmıştır. Belirlenen misyon gereği eğitim, araştırma ve toplum hizmetleri olarak belirlenen akademik öncelikleri bir denge içinde yürütme konusunda hedefler belirlenmiştir. Gazi Üniversitesi'nin değişim sürecine girmesinin gerekliliği, eğitim, araştırma ve toplum hizmetlerinin mevcut durum analizleri yapılarak kalite güvencesi temeline oturtulması ve aralarında dengenin sağlanarak topluma daha fazla yarar sağlanmasına yöneliktir (Gazi Üniversitesi Özdeğerlendirme Raporu).

1.4. Umutsuzluk Düzeyi

Ergenlikten yetişkinliğe geçiş süreci olan üniversite dönemi, gelişim psikolojisi literatüründe son ergenlik dönemi ile genç yetişkinlik dönemi arasında olan “geç dönem ergenler” olarak tanımlanmaktadır (Oerter ve Montada, 1995; Palancı, 2004). Ülkemiz nüfusunun yaklaşık yüzde onüçü bu geç dönem ergenler olarak nitelenen 18-24 yaş grubundaki kişilerden oluşmaktadır (TUIK, 2008). Bu dönemde toplum, genci bir ergen olarak görmediği gibi ona henüz yetişkin statüsünü, rolünü ve işlevini de tamamen vermemiştir. Genç, kendi bedeninde olan değişim ve gelişmeye uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da toplumun ondan beklentilerine cevap verme ve toplumsal rol ve kurallara uyum sağlamak zorunda kalmaktadır (Özoğlu, 1985; Yörükoğlu, 1990).

Üniversite öğrencisi, birey olarak kendi sorunları ve gelişme sorunları olan bir kişidir (Özgüven, 1992). Üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların incelendiği bir araştırmada ise gelecek, iş bulma ve ekonomik hayat, üniversite yaşamı, sosyal ve boş zaman değerlendirme, sağlık, öğretim, insanlarla ilişki kurma, aile, karşı cins ilişkileri şeklinde problem alanları belirlenmiştir (Özdemir, 1985). Yapılan bir başka çalışma sonucunda ise üniversite öğrencilerini korkutan konuların işsiz kalmak, istediği mesleğe girememek, sağlığını kaybetmek, öğrenimini bitirememek, iş hayatında başarısız olmak, dinlenememek, harçlıksız kalmak ve spor yapamamak olduğu saptanmıştır (Özyurt & Doğan, 2002). Diğer taraftan, geleceğe yön verme düşüncesiyle, yeni bir okula, yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları da birçok gençte uyum problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Aktaş (1997) tarafından yapılan bir çalışmada; öğrencilerin dördüncü sınıftaki kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin birinci sınıftakilerin uyum düzeylerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaşanan sosyal ve ekonomik sorunlar, üniversiteye giriş, eğitim ve işsizlik sorunları ergenlerin ruhsal gelişimlerini ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu dönemde yaşanan önemli ruhsal sorunlardan birisi de umutsuzluktur. Geleceğe

yönelik olarak olumlu beklentilere sahip olma duygusunu belirten umut, insana gelecekte karşılaşılabileceği olumsuz yaşantılarla baş edebileceği duygusunu vererek ruh sağlığını olumlu etkilemektedir (TDK, 2008).

Teorik olarak bakıldığında, umut kavramına yüklenen anlamların farklı olduğu görülmektedir. Rideout ve Montemuro (1986), umudu bireyin gelecekle ilgili bir amacı gerçekleştirmede sıfırdan fazla olan beklentileri olarak ele alırken, Romero (1989) amaca ulaşma beklentisinin duygusal bir ögesi olarak ele almaktadır. Miller (1985) ise umut kavramını, duygu, beklenti, yanılsamak, istek olarak tanımlamakta ve umudun yaşamın içgüdüsel bir ögesi olduğunu, bireyleri incitmekten koruyarak potansiyellerini kolaylaştırdığını ifade etmektedir. Umudun karşıtı olan umutsuzluk ise, gelecekle ilgili olumsuz beklentiler olarak değerlendirilmektedir (Beck, Lester, ve Trexler, 1974). Beck (1963)'in bilişsel kuramına göre umutsuzluk depresyonun temelidir. Depresyona yatkınlığı olan kişiler, kendilerini, dış dünyayı ve geleceklerini olumsuz değerlendirmektedirler. Depresif kişi kendini yetersiz, değersiz ve kusurlu bulur. Yaşamı, engeller ve zorlayıcı olaylarla dolu olarak görür, geleceğinden umutsuzdur (Durak, 1994).

Ailesinin ve çevresinin yakın ortamından ayrılan genç, ilk kez geldiği üniversite ortamına veya yeni bir şehrin yaşam biçimine ayak uydurmaya çalışmaktadır. Çeşitli yerlerden gelen arkadaşlarıyla iletişim çabasına girmekte, kalacak yer, ekonomik problemler, sosyal destek ve gelecek endişesi duymaya başlamaktadır. Marakoğlu ve arkadaşları (2006) tarafından yapılan bir çalışmada, aileleri ile birlikte kalanların yurt ve diğer ortamlarda kalanlara göre depresyon değeri ve sigara içme yaygınlığı daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Eğitim ve öğretimde karşılaşılan güçlükler, işsizlik, yoksunluk ve yoksulluk gibi etkenler ergenlerdeki umutsuzluk düzeyini daha da artırmaktadır (Özmen ve ark., 2008). Yapılan bir çalışmada okul problemlerinin umutsuzluk ile ilişkili olacağı bulunmuştur (Kashani et.al, 1991).

Umutsuzlukta üzüntü, geleceğe yönelik olumsuz beklentiler, olumsuzluk ve kötümserlik ile ilgili duygusal bozukluklar etkili olabilmektedir. Umutsuz kişi yaşamı engeller ve zorlayıcı olaylarla dolu olarak görebilmektedir.

Umutsuzluk, literatürdeki çeşitli çalışmalarda çok farklı örneklemeler üzerinde çalışılmış olmakla birlikte, eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerini inceleyen çok az araştırma vardır. Şahin (2009), Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim fakültesinin farklı anabilim dallarında öğrenim gören 397 öğrenci ile yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerini tespit etmiş, umutsuzluk düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Ancak Şahin'in (2009) örnekleminde kimya öğretmen adayı yer almamıştır. Dolayısıyla kimya öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin araştırılması önemlidir.

Kimya öğretmen adaylarının hizmet öncesinde mesleğe etkili bir şekilde hazırlanabilmeleri, kendilerini geliştirebilmeleri ve verimli olabilmeleri, geleceğe yönelik olumlu beklentilere sahip olmaları ile ilişkili olabilir. Dolayısıyla kimya öğretmenliği anabilim dalında okuyan öğrencilerin gelecekle ilgili beklentilerinin ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi, daha nitelikli öğretmen yetiştirebilme çabalarına yön verebilir. Bu düşünceden hareketle geleceğin kimya öğretmenleri olan öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi, bu çalışmanın temel amaçlarından birini oluşturmaktadır.

1.5. Akademik Başarı

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı diğer üniversitelerin aynı birimleri gibi öğrenci seçiminde tamamen merkezi olarak yapılan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na (ÖSYS) tabidir. Öğrenci kontenjanları üniversitelerin isteği ve YÖK'ün onayı ile belirlenmektedir (Gazi Üniversitesi Özdeğerlendirme Raporu). Bu kontenjanları tercih eden bireyin meslek seçiminde doğru ve isabetli karar vermesi o meslekte daha

başarılı olması için temel teşkil etmektedir. Bir kimsenin doğru ve yerinde karar verebilmesi için önce neler istediğini bilmesi ve mevcut seçenekleri, istediklerini karşılayabilmesi açısından irdelemesi, her bir seçeneğin sağladığı olanakları değerlendirmesi gerekir. Seçeneklerin erişilebilirliği ise, bireyin sahip olduğu fiziksel, zihinsel, duyuşsal ve parasal olanaklarla sınırlıdır. O halde karar verme durumunda olan kişinin yapacağı ikinci iş, yeteneklerini ve olanaklarını değerlendirmek ve sahip olduğu olanaklarla, istenilen yönleri en çok, istenmeyen yönleri en az ve erişme olasılığı en yüksek olan seçeneğe yönelmektir. Bu işlemi sağlıklı olarak gerçekleştirmenin ön koşulu ise kişinin ilgileri, yetenekleri ve değerleri hakkında açık, berrak bir fikre sahip olması gerekir (Pesen, 2005).

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin temel amacı; öğrencilerde istenen yöndeki davranış değişikliğini sağlamak olduğuna göre bu etkinliklerin odak noktasını öğrenciler teşkil ediyor demektir. Böylelikle, eğitim amaçları yönündeki davranış değişikliklerinin öğrencide ne ölçüde gerçekleşebildiğinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi bir eğitim sistemi çerçevesinde yapılan değerlendirme işlemlerinin bir bakıma en önemlilerinden bir tanesidir. Bu düzeyde yapılan değerlendirmelerin diğer bir deyişle öğrencilerin akademik başarılarını değerlendirme uygulamalarının etkiliği ise, geçerli ve güvenilir sonuçlar veren ölçüm araçlarının kullanılmasını gerekli kılmaktadır (Koç, 1978). Öğrenciler yayınlanmış ve tutarlılıkla uygulanan ölçütler, düzenlemeler ve süreçlere göre değerlendirilmelidir. Öğrencilerin değerlendirilmesi yükseköğrenimin en önemli yapı taşıdır ve bu değerlendirme sonuçları ilerideki kariyerlerinde önemli rol oynar (Gazi Üniversitesi Özdeğerlendirme Raporu).

Başarı “istenilen bir sonuca ulaşma yönünde gösterilen ilerlemedir.” Başarı, bir kavram olarak öğrencinin genel ve akademik başarısı karşılığında kullanılmaktadır ve akademik başarı ile öğrencinin fiziksel ve özel yetenekleri sayesinde ulaştığı başarı seviyesi yansıtılmaktadır. Eğitim ortamında başarı söz konusu olduğunda ise öğrencinin programlarda belirtilen amaçları gerçekleştirme yönünde gösterdiği ilerleme kastedilmektedir (Önen, 2003). Ancak çağdaş anlamda başarı kavramının akademik başarı ile sınıflandırılmayacağı, bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar, ilgiler,

kişisel özellikler ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içerdği görülmektedir.

Başarısızlık kavramı ise daha çok bireyin uzun süreli, (bir eğitim öğretim döneminden daha uzun süre) hemen her dersten, gelişim düzeyinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi durumu olarak kabul edilmektedir (Yaşar, 2004).

Eğitim öğretim faaliyetlerinde üzerinde en çok durulan konu, tüm faaliyetlerin bir ürünü olan öğrenci başarısıdır (Önen, 2003). Öğrencilerin başarısız olması, eğitime yapılan harcamaların önemli bir bölümünün boşa gitmesine neden olurken toplumun istediği insan gücünün yetişemeyeceği endişesini de doğurmaktadır.

Öğrencilerin başarısızlığının yalnızca eğitim boyutu ile sınırlı kalmadığı, çok daha geniş etkilerinin olduğu görülmektedir (Küçükahmet, 2000). Aynı öğretim kurumunda aynı dersleri benzer metotlarla alan öğrencilerin dönem sonu akademik başarılarının farklılaşması, eğitimcilerin araştırdığı konuların başında gelmektedir (Eckstein, 1982). Yapılan kaynak tarama çalışmaları sonucunda, üniversite öğrencilerinin sorunları içinde akademik başarı ile ilgili olanların önemli bir yer tuttuğunun, derslerin ve başarı düzeyinin en önemli stres kaynakları olduğunun araştırmalarca ortaya konduğunu bildirmektedir (Dökmen ve Kışlak, 2004). İlgili literatür incelendiğinde akademik güçlükler öğrencinin düşük IQ düzeyine sahip olması, sosyal beceri yoksunluğu, öğrenme güçlüğü, kaygı ve depresyon gibi ruh sağlığı problemleri ve hiper aktivite ve dikkat eksikliği gibi birkaç faktöre bağlanılmıştır. Bu faktörlerin göz önünde tutulması öğrencinin sahip olduğu olası güçlüklerin bazılarını tanımlamasına olanak sağlar (Yaşar, 2004).

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı

öğrencilerinin profillerini ve umutsuzluk düzeylerini belirlemektir. Ayrıca çalışmada anne-baba eğitim durumu, gelir düzeyleri, ailelerin yaşadığı coğrafi bölge, kardeş sayısı, okuyan kardeş sayısı gibi değişkenlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi araştırılacaktır.

Yukarıdaki genel amacı gerçekleştirebilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Öğrencilerin sınıf, cinsiyet, anne baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, ailenin yaşadığı coğrafi bölge, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, doğum yerleri, kardeş sayısı, okuyan kardeş sayısı, bölüm tercih sırası, bölüm tercih nedeni, eğitim süresince öğrencilerin barındıkları yer, mezun oldukları lise, mezun oldukları alan, ortaöğretim başarı notları, iş bulma kaygıları ve umutsuzluk düzeylerine göre dağılımı nasıldır?
2. Öğrencilerin sınıf ve cinsiyetleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin anne-baba eğitim durumu ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı coğrafi bölge ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

7. Öğrencilerin doğum yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Öğrencilerin kardeş sayısı ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Öğrencilerin okuyan kardeş sayıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
10. Öğrencilerin bölüm tercih sırası ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
11. Öğrencilerin bölüm tercih nedenleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
12. Öğrencilerin eğitimleri süresince barındıkları yer ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
13. Öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
14. Öğrencilerin liseden mezun oldukları alan ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
15. Öğrencilerin liseden mezun oldukları ortaöğretim başarı notları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

16. Öğrencilerin mezun olduklarında iş bulma kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

17. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.7. Önem

Öğretmen yetiştirmede eğitim fakültelerinin kalitesinin yükseltilmesi ve daha nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi, bu programlarda öğrenim gören öğrenci özellikleri ile doğrudan ilişkilidir. Profil araştırmaları belirli bir mesleğe yönelecek olan kişilerin temel özelliklerini ortaya koyması açısından son derece önemlidir.

Öğrenci profili konusunun ülkemizde son yıllarda önem kazandığı; kurumsal ve bireysel düzeyde yapılan araştırmalara konu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sosyoekonomik kökenlerinin, üniversitedeki akademik ve sosyal yaşama ilişkin görüşlerinin ve geleceğe yönelik beklentilerinin belirlenmesi açısından önemli olan öğrenci profili belirleme çalışmaları sayesinde, öğrenci kitlesi daha iyi tanınmakta; onlarla iletişim artırılabilir. Ayrıca bu tür çalışmalar, akademisyenlerin gerek eğitim gerekse bilimsel çalışmaları için de yol gösterici özellikler taşımaktadır.

Son yıllarda pek çok araştırma üniversite öğrencilerinin profillerini belirlemeye odaklanmıştır. Örneğin, Kuştepeli ve Gülcan (2002) Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi öğrencilerinin profillerini belirlemek amacıyla yaptıkları betimsel araştırmada, dört bölümden ve 63 sorudan oluşan bir anket kullanmışlardır. Toplam 419 öğrencinin katıldığı araştırmada elde edilen verilerden İşletme Fakültesi öğrencilerinin ailevi ve kişisel özellikleri, öğrenim ile ilgili kişisel özellikleri, öğrenim sürecindeki konum ve özellikleri, sosyal yaşam hakkındaki düşünceleri ve beklentileri tespit edilmiştir.

2005 yılında Şenses'in yaptığı çalışmada ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), İktisat bölümü 3. sınıf öğrencilerinin profillerini belirlemiştir. Bu çalışmasında Şenses, 1999 yılında yapmış olduğu benzer bir çalışmadan elde ettiği verilerle, yeni verilerini karşılaştırmış ve öğrenci profilindeki değişiklikleri tespit etmiştir. Şenses'in elde ettiği verilere göre ODTÜ, İİBF, İktisat bölümü öğrencilerinin profillerinin 8 yılda büyük değişiklikler gösterdiği ortaya konulmuştur.

Altunoğlu ve arkadaşları (2006) H.Ü. Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Fizik, Kimya ve Biyoloji öğretmen adaylarının profillerini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada 897 öğrenci ile çalışmışlardır. Araştırmacılar tarafından öğrencilerin cinsiyet, yaş gibi demografik özelliklerinin ve üniversite sınavlarındaki tercihlerinin, öğretmenlik mesleğini ve alanı tercih nedenlerinin sorulduğu toplam 20 sorudan oluşan bir anket hazırlanmış ve bu anket 2004-2006 öğretim yıllarında öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen verilerin χ^2 testi kullanılarak analizi sonucunda öğrencilerin %65'lik çoğunluğunun kız öğrencilerden oluştuğu, %46'sının genel lise mezunu olduğu, öğrenim gördükleri anabilim dalını ilk beş tercihi arasında seçenlerin oranının %47 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin %41'inin birinci tercih olarak herhangi bir öğretmenlik alanını tercih ettikleri ve öğrencilerin %57'sinin üniversiteye ilk girişlerinde yerleştirildikleri belirlenmiştir. Sadece öğretmen olmak istedikleri için öğrenim gördükleri alanı seçen öğrencilerin oranı ise %44 olarak bulunmuştur. Ayrıca çalışmada, anne ve babanın öğrenim düzeyi, mesleği, aile geliri, kardeş sayısı, barınma durumu, lise bitirme notu, öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri ve akademik başarıları açısından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir.

Öğrenci profillerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar incelenecek olursa Gazi Üniversitesi öğrencileri ile ilgili çalışmaların çok fazla olmadığı görülebilir. Atasever, (2007). Gazi Üniversitesi Öğrenci Profilini çıkartmış ancak fakülte ve bölüm bazında derinlemesine inceleme yapmamıştır. Bu yüzden elde edilen bulgular öğretim elemanları için çok da faydalı olmayabilir.

Bu çalışmanın sonucunda Kimya öğretmenliği öğrencilerinin demografik

özellikleri ve sosyo-ekonomik durumları tespit edilerek öğrencilerin okul bittikten sonra iş bulma kaygı düzeyleri belirlenecektir. Ayrıca çalışmada öğrencilerin iş bulma düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenecektir.

1.8. Varsayımlar

1. Gazi Üniversitesi öğrenci işleri bilgi sistemine ait veritabanından alınan bilgiler güvenilirdir.
3. Gazi Üniversitesi Kimya öğretmenliği öğretim elemanınca verilen öğrenci başarısına ilişkin notlar objektif olarak verilmiştir.
4. Öğrenci kayıt dosyalarındaki bilgilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.
5. Öğrencilerin anket soruların doğru ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.9. Sınırlılıklar

Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği aşağıdaki koşullarla sınırlıdır;

1. Bu çalışma; hedef kitle olarak 2004-2008 yılları Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan ve merkezi sisteme dahil aktif olarak eğitim öğretime devam eden öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
2. Anket çalışması 2005, 2006, 2007 ve 2008 yılında kayıt yaptıran öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. 2004 yılı kayıtlı öğrenciler mezun oldukları için uygulanamamıştır.

1.10. Tanımlar

Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kuruluşudur (Gazi Üniversitesi Öğretim Elemanları Profili, 2003).

Profil: Bir bireyi, öğeyi, içsel ve dışsal etkenlere göre göz önüne alarak irdelemedir (Gazi Üniversitesi Öğretim Elemanları Profili, 2003).

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizi alt başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Gazi Üniversitesi öğrenci işleri bilgi sistemi veritabanından elde edilen veriler üzerinde SPSS programı aracılığıyla betimsel istatistik analizleri, Öğrenci dosyalarından alınan bilgiler ve ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanan anket ile veriler toplanacaktır. Bu şekliyle araştırma durum saptamaya yönelik betimsel ve araştırmanın alt amaçlarında belirtilen hipotezlerin çeşitli istatistiksel yöntemlerle sınıandığı bir araştırma modelini yansıtmaktadır. Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1999).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalına 2004-2008 yılları arasında kayıt yaptıran ve aktif olarak öğrenimine devam 182 öğrenci oluşturmaktadır. Profil belirleme çalışmasında evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır. Ancak anket çalışmasında gönüllülük esas olduğundan 123 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Bu nedenle araştırmada tercih nedeni, eğitim süresince öğrencilerin barındığı yer, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, iş bulma kaygısı, umutsuzluk düzeyi gibi değişkenler için örneklem 123 olarak belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler üç farklı şekilde toplanmıştır. Profil belirleme ile ilgili veriler; Gazi Üniversitesi Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi veritabanından ve öğrenci kayıt dosyalarından elde edilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin kimya öğretmenliğini tercih nedenleri, eğitim süresince barındıkları yer, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, iş bulma kaygısını belirlemeye yönelik sorulardan oluşan ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Genel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Öğrencilerin umutsuzluk düzeylerini belirlemek için ise Beck, Lester, ve Trexler (1974) tarafından geliştirilen “Beck Umutsuzluk Ölçeği” (BUÖ) kullanılmıştır. BUÖ 20 maddeden oluşan, 0-1 arasında puanlanan kendini değerlendirme türü bir ölçektir. Ölçeğin puan dağılımı 0-20 arasındadır. Maddelerin 11 tanesinde “Evet”, 9 tanesinde “Hayır” seçeneği 1 puan alır. Alınan puanlar 0-6 arasında olduğunda umutsuzluğun düşük, 7-13 arasında olduğunda orta, 14-20 arasında olduğunda ise yüksek olduğu varsayılır. Ölçeğin Türkçeye çevirisi Seber (1991) tarafından yapılmıştır. Geçerlik ve Güvenirlik çalışması ise Seber (1991) ve Durak (1994) tarafından gerçekleştirilmiştir. Dilbaz ve Seber (1993), ölçeğin güvenirlik çalışmalarında iç tutarlılık katsayısını .86, madde-toplam korelasyonlarını .07 ile .72, test-tekrar test güvenirlik katsayısını .74 olarak bulmuştur. Benzer çalışmalar yapan Durak (1994) iç tutarlılık katsayısını Cronbach alpha .85; madde-toplam korelasyonlarının ise .31 ile .67 arasında olduğunu belirlemiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS bilgisayar programında betimsel istatistikler, χ^2 (Ki-kare) analizi kullanılarak değerlendirilmiş, sonuçlar % ve sıklık tabloları şeklinde sunulmuştur.

BÖLÜM III

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın genel ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulguların ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin profillerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgular alt başlıklar şeklinde aşağıda sunulmuştur.

3.1. Öğrencilerin sınıf ve cinsiyetleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalında aktif olarak öğrenim gören öğrencilerin %54,95'i kız %45,05'i erkektir. Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Sınıf ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Sınıf Cinsiyet	1.sınıf		2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf		5. sınıf		Toplam
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
F	21	28	20	17	15	14	25	10	19	13	182
%	11,54	15,38	10,99	9,34	8,24	7,69	13,74	5,49	10,44	7,14	100

Tablo 1 incelendiğinde Kimya öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin %26,92 1.sınıfta, %20,33'ü 2. sınıfta %15,93'ü 3. sınıfta %19,23'ü 4. sınıfta ve %17,58'si 5. sınıfta okumaktadır. YÖK'ün 2008 yılında kontenjanları artırmasıyla 1. sınıfta okuyan öğrenci sayısındaki artış dikkat çekmektedir.

Tablo 2 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Sınıf ve Cinsiyetleriyle Başarı Arasındaki İlişkisi

Sınıf ve Cinsiyet Başarı Durumu	1.sınıf		2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf		5. sınıf		Toplam
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
1,00 - 2,00	4	16	4	7	6	11	2	0	0	2	52
2,00 - 2,50	11	5	3	4	5	1	3	3	1	1	37
2,50 - 3,00	3	6	7	2	3	2	12	5	9	7	56
3,00 - 3,50	1	1	5	3	1	0	7	2	7	3	30
3,50 - 4,00	2	0	1	1	0	0	1	0	2	0	7
Toplam	21	28	20	17	15	14	25	10	19	13	182

Tablo 2 incelendiğinde 1. sınıf öğrencilerinin daha başarısız olduğu üst sınıfa geçtikçe başarının arttığı görülür. Bu durumun sebebi ailelerinden ilk defa ayrılan öğrencilerin ortama uyum sağlamakta güçlük çekmesi olabilir. 1. sınıfa yeni kayıt olan 49 öğrenciden 20'sinin akademik ortalaması 1,00-2,00 aralığındadır. olduğu tespit edilmiştir.

Genel olarak akademik ortalaması 1,00-2,00 arasında olan 52 öğrenci vardır. Bunların 36 tanesi erkek, 16 tanesi ise kızdır. Diğer taraftan akademik ortalaması 3,50-4,00 arasında olan 7 öğrenciden 6'sı kız, biri ise erkektir. Bu bulgular Kimya öğretmenliğinde okuyan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı olduğunu gösterir.

Öğrencilerin sınıf ve cinsiyet ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının araştırılması için çapraz tablo oluşturulmuş ve χ^2 (Ki-kare) analizi

yapılmıştır. Ancak yapılan analizde varsayımlar tam olarak gerçekleşmediğinden bulgular nitel olarak Tablo 2 den yorumlanmıştır.

3.2. Öğrencilerin anne baba eğitim durumu ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu çalışmada Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri araştırılmış ve elde edilen bulgular frekans ve yüzde olarak Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Anne ve Babalarının Eğitim Düzeylerinin frekans ve yüzdeleri.

Anne-Baba Öğrenim Durumu	Okur yazar		İlkokul		Ortaokul		Lise		Ön lisans		Lisans		Toplam Ebeveyn
	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	
F	19	1	87	56	27	31	38	55	4	8	7	31	364
%	5,2	0,3	23,9	15,4	7,4	8,5	10,4	15,1	1,1	2,2	1,9	8,5	100

Tablo 3’ü incelenirse öğrencilerin anne ve babaların hepsinin okuma-yazma bildikleri görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyinin ilkökul, babalarının eğitim düzeyinin ise ilkökul veya lisede yoğunlaştığı görülür. Annelerin %23,90’nı ve babaların ise %15,40’i ilkökulu bitirmiştir. Tablo 3’e göre öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi, annelerin eğitim düzeyinden bütün kademelerde daha yüksektir. Örneğin ön lisans ve lisans mezunu annelerin oranı %3,00, iken ön lisans ve lisans mezunu babaların oranı %10,70’dir.

Tablo 3’den çıkarılabilecek diğer bir sonuç anne ve babaların eğitim düzeylerinin yüksek çünkü anne ve babaların %55,2’sinin eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokuldur. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyi ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmak için çapraz tablolar oluşturulmuş ve χ^2 (Ki-kare) analizi yapılmıştır (Tablo 4). Ancak yapılan analizde gözelerden %25’ten fazlasının beklenen frekanstan küçük çıkması nedeniyle sonuçlar sadece nitel olarak yorumlanmıştır.

Tablo 4 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Anne-Baba Eğitim Düzeyleri ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Anne-Baba Eğitim / Başarı Durumu	Okur-yazar		İlkokul		Ortaokul		Lise		Önlisans		Üniversite		Toplam
	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	
1,00 - 2,00	6	0	25	14	8	10	11	18	0	2	2	8	104
2,00 - 2,50	8	1	18	16	3	9	7	6	1	1	0	4	74
2,50 - 3,00	3	0	31	16	9	9	10	20	2	3	1	8	112
3,00 - 3,50	2	0	10	8	5	3	8	8	1	2	4	9	60
3,50 - 4,00	0	0	3	2	2	0	2	3	0	0	0	2	14
Toplam	19	1	87	56	27	31	38	55	4	8	7	31	364

Tablo 4’e göre genel akademik ortalaması 1,00-2,00 aralığının da olan 52 öğrenciden 25’inin annesi, 14’ünün babasının ilkököl mezunu, 18’inin babasının ise lise mezunu olduğu görülmektedir. Akademik ortalaması 2,00-2,50 arası oran 37 öğrenciden 18’inin annesi ve 16’sının babası ilkököl mezunudur. Ayrıca 8’inin annesi sadece okur yazardır. Sonuç olarak tablodan da görüldüğü üzere Kimya Öğretmenliği öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim düzeyi arttıkça öğrenci başarısının da arttığı görülmektedir.

3.3. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu çalışmada öğrencilerin aile gelir düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Bu amaçla yapılan tarama çalışmasında elde edilen bulgular frekans ve yüzde olarak Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Ailenin Gelir Durumu	Alt Düzey 0 – 500 TL	Ortanın Altı 500 – 1000 TL	Orta Düzey 1000 – 1500 TL	Ortanın Üstü 1500-2000 TL	Üst Düzey 2000- ++ TL	Toplam
F	47	76	41	13	5	182
%	25,82	41,76	22,53	7,14	2,75	100

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin %25,82’lik kısmının aile gelir düzeyinin 0-500 TL aralığında %41,76’lık kısmının ise 501-100 TL aralığında olduğu görülür. Bu verilere göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun aile gelir düzeyinin ortanın altında olduğu söylenebilir. Aile gelir düzeyi 2000 TL ve üzerinde olan öğrencilerin oranı sadece %2,75’tir. Bu sonuç gelir düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının Kimya öğretmenliğini tercih etmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin aile gelir düzeyi ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla çapraz tablo oluşturulmuş ve χ^2 (Ki-kare) analizi yapılmıştır (Tablo 6). Ancak yapılan analizlerde gözelerden %25’i beklenenden küçük çıktığından sonuçlar sadece nitel olarak yorumlanmıştır.

Tablo 6 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Gelir Düzeyiyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Ailenin Geliri / Başarı Durumu	Alt Düzey 0 – 500 TL	Ortanın Altı 500 – 1000 TL	Orta Düzey 1000 – 1500 TL	Ortanın Üstü 1500-2000 TL	Üst Düzey 2000- +++ TL	Toplam
1,00 – 2,00	5	32	10	3	2	52
2,00 – 2,50	13	12	6	4	2	37
2,50 – 3,00	17	19	14	5	1	56
3,00 – 3,50	12	8	9	1	0	30
3,50 – 4,00	0	5	2	0	0	7
Toplam	47	76	41	13	5	182

Tablo 6 incelenirse aile geliri yüksek olan öğrencilerin başarı düzeyinin düşük olduğu görülür. Orta düzey ve ortanın altı düzeyde gelire sahip ailelerin çocuklarının akademik başarı oranları diğerlerinden daha yüksektir.

3.4. Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı coğrafi bölge ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 7’de Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin ailelerinin ikamet etikleri coğrafi bölgelere göre dağılımı incelendiğinde %44,51’lik gibi büyük bir oranla ailelerin İç Anadolu bölgesinde ikamet ettiği dikkat çekmektedir. Buradan öğrencilerin tercihlerini yaparken ailelerinin ikamet ettikleri bölgede veya yakın bölgedeki üniversiteleri tercih ettiklerini söyleyebiliriz. Sırasıyla bu oranı %21,43’le Marmara bölgesinde, %11,54’le Akdeniz bölgesinde, %9,34 Karadeniz bölgesinde %7,14 oranla Güney Doğu Anadolu bölgesinde % 3,85 oranla Ege bölgesinde %2,20 gibi en az oranla da Doğu Anadolu Bölgesinde ikamet eden ailelerin çocukları oluşturmaktadır. Sonuç olarak Gazi Üniversitesin bulunduğu bölgede veya Üniversiteye yakın bölgede ikamet eden ailelerin çocuklarının Gazi Üniversitesini tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 7 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin İkamet Ettikleri Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Ailenin Yaşadığı Coğrafi Bölge	Marmara Bölgesi	Ege Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	D.A. Bölgesi	G.D.A Bölgesi	Toplam
F	39	7	81	21	17	4	13	182
%	21,43	3,85	44,51	11,54	9,34	2,20	7,14	100

Tablo 8'i incelediğimizde Güney Doğu Anadolu bölgesinden gelen öğrencilerin sayısı 13 olmasına rağmen bunlardan 7 sinin akademik genel ortalamasının 1,00-2,00 aralığında olduğu aynı şekilde D.A.B gelen 4 öğrenciden 2 sinin ortalamasının 1,00-2,00 aralığında olduğu dikkat çekmektedir. Ailesi İç Anadolu Bölgesinde yaşayan 81 öğrenciden 15 tanesinin ortalamasının ise 1,00-2,00 aralığında olduğu görülmektedir. Sonuç olarak ailesinin yanında veya ailesine yakın olan öğrencilerin başarılarının diğerlerinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumu destekler biçimde; akademik ortalaması 3,50-4,00 arasında olan 7 öğrenciden 6 sınıfın İç Anadolu bölgesinde ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 8 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin İkamet Ettikleri Coğrafi Bölgeler İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Bölge / Başarı Durumu	Marmara Bölgesi	Ege Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	D.A. Bölgesi	G.D.A Bölgesi	Toplam
1,00 - 2,00	11	3	15	7	7	2	7	52
2,00 - 2,50	7	1	13	10	3	1	2	37
2,50 - 3,00	14	2	30	4	3	1	2	56
3,00 - 3,50	7	1	17	0	3	0	2	30
3,50 - 4,00	0	0	6	0	1	0	0	7
Toplam	39	7	81	21	17	4	13	182

3.5. Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Kimya Öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı yerleşim yerlerini incelediğimizde %21,95 gibi bir oranla anakentlerde %40,65'lik gibi bir oranla il merkezlerinde, %28,46'lık bir oranla ilçe merkezlerinde ikamet etmektedirler. %8,95 gibi az bir kısmı belde, kasaba ve köy gibi yerleşim yerlerinde ikamet etmektedirler.

Tablo 9 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı

Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi	Anakent	İl Merkezi	İlçe Merkezi	Belde veya Kasaba	Köy	Toplam
F	27	50	35	2	9	123
%	21,95	40,65	28,46	1,63	7,32	100

Kimya öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinin yaşadıkları yer ile öğrenci başarıları arasındaki ilişki incelediğinde anakentlerde, il merkezlerinde ve ilçede ikamet eden ailelerin çocukları, belde, kasaba ve köyde ikamet eden ailelerin çocuklarından daha başarılı oldukları görülmektedir. Buradan belde, kasaba ve köyde yaşayan ailelerin çocuklarının uyum problemi yaşadıkları sonucuna varılabilir.

Tablo 10 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yerleşim Yeriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Ailenin Yaşadığı Yerleşim Birimi / Başarı Durumu	Anakent	İl merkezi	İlçe merkezi	Belde veya Kasaba	Köy	Toplam
1,00 - 2,00	4	14	9	1	1	29
2,00 - 2,50	4	13	9	1	4	31
2,50 - 3,00	12	14	9	0	3	38
3,00 - 3,50	4	8	7	0	1	20
3,50 - 4,00	3	1	1	0	0	5
Toplam	27	50	35	2	9	123

3.6. Öğrencilerin doğum yerleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 11 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Öğrencinin Doğum yeri (Bölge)	Marmara Bölgesi	Ege Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	D.A. Bölgesi	G.D.A. Bölgesi	Toplam
F	31	11	71	23	23	4	19	182
%	17,03	6,04	39,01	12,64	12,64	2,20	10,44	100

Tablo 11’de Gazi üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Kimya öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerinin doğum yerine göre dağılımı incelendiğinde %39,01’lik gibi bir oranla doğum yerlerinin İç Anadolu bölgesi olduğu görülmektedir. Gazi üniversitesini tercih edenlerin sadece %2,20’si Doğu Anadolu bölgesi doğumlu öğrencilerden oluşmaktadır. Türkiye nüfusunun bölgelere göre dağılımını dikkate aldığımızda Ege bölgesi doğumlu öğrencilerin %6,04’lük gibi az bir oranla Gazi üniversitesi Kimya öğretmenliği bölümünü tercih etmeleri dikkat çekmektedir. Bu oranlarda Gazi Üniversitesinin İç Anadolu bölgesinde olması tercih nedeni olarak gösterilebilir.

Tablo 12 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Doğum Yerleriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Öğrencinin Doğum Yeri / Başarı Durumu	Marmara Bölgesi	Ege Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	D.A Bölgesi	G.D.A Bölgesi	Toplam
1,00 - 2,00	9	5	13	7	8	2	8	52
2,00 - 2,50	4	2	12	11	5	1	2	37
2,50 - 3,00	11	3	27	4	5	1	5	56
3,00 - 3,50	7	1	13	1	4	0	4	30
3,50 - 4,00	0	0	6	0	1	0	0	7
Toplam	31	11	71	23	23	4	19	182

Tablo 12’de Gazi Üniversitesi Kimya öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin doğum yerlerinin akademik başarı üzerine etkisi incelendiğinde akademik başarı ortalaması 3,50-4,00 aralığında olan 7 öğrenciden 6’sının İç Anadolu bölgesi doğumlu olduğu görülmektedir. İç Anadolu bölgesi doğumlu diğer 71 öğrenciden 27 sinin akademik ortalamasının 2,50-3,00 aralığındadır. Sonuç olarak İç Anadolu Bölgesi doğumlu öğrenciler diğerlerine göre daha başarılıdır.

Güney Doğu Anadolu bölgesi doğumlu öğrenciler 19 kişidir. Bunlardan 8’inin ortalaması 1,00-200 aralığında olup akademik başarı düzeyleri düşüktür. Doğu Anadolu bölgesi doğumlu öğrencilerin başarı düzeyleri diğer bölge doğumlu öğrencilerden daha düşüktür

3.7. Öğrencilerin kardeş sayısı ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 13 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı

Kardeş Sayısı	Yok	1	2	3	4	5 ve Üstü	Toplam
F	4	77	42	31	14	14	182
%	2,20	42,31	23,08	17,03	7,69	7,69	100

Tablo 13’de Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin kardeş sayıları dağılımı incelenmiştir. Tablo 13 incelendiğinde evin tek çocuğu olan öğrencilerin oranının %2,20 olduğu görülmektedir. %42,31’lik gibi büyük bir oranla öğrencilerin tek kardeşi vardır. Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin %7,69 gibi az bir kısmı 5 ve üstünde kardeşe sahiptir. Genel olarak bakıldığında ailelerin 2 ve 3 çocukta yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 14 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Kardeş Sayıları İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Kardeş Sayısı Başarı Durumu	Yok	1	2	3	4	5 ve Üstü	Toplam
1,00 - 2,00	1	21	12	13	2	3	52
2,00 - 2,50	1	14	9	4	3	6	37
2,50 - 3,00	0	27	9	9	6	5	56
3,00 - 3,50	1	14	9	5	1	0	30
3,50 - 4,00	1	1	3	0	2	0	7
Toplam	4	77	42	31	14	14	182

Gazi Üniversitesi Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin kardeş sayıları ile akademik başarıları arasındaki ilişki Tablo 14’te verilmiştir. Tablo incelendiğinde 3,50-4,00 arasındaki akademik ortalamaya sahip en başarılı 7 öğrenciden 3 tanesinin 2 kardeşi olduğu görülmektedir. 5 ve üstü kardeşe sahip 14 öğrencinin ortalamalarına bakıldığında ise akademik genel ortalamalarının diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu dikkati çekmektedir. Sonuç olarak ailenin çocuk sayısı arttıkça başarının azaldığı görülmektedir.

3.8. Öğrencilerin okuyan kardeş sayıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 15 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuyan Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı

Okuyan Kardeş Sayısı	Yok	1	2	3	4	5 ve Üstü	Toplam
F	54	78	31	15	4	0	182
%	29,67	42,86	17,03	8,24	2,20	0	100

Gazi Üniversitesi Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin okuyan kardeş sayıları dağılımı Tablo 15’de incelenmiştir. 182 öğrenciden %29,67 sinin okuyan kardeşi bulunmamaktadır. %42,86 sınıfın 1 kardeşinin okuduğu görülmektedir. Tablo 13’de 1 kardeşi olanların oranı %42,31 olarak ifade edilmiştir. Bu sonuçlardan bir kardeşi olan öğrencilerin çoğunun kardeşinin de okuduğu sonucu çıkartılabilir. 5 ve üstü kardeşe sahip öğrencilerin kardeşlerinden okuyan yoktur. Aynı şekilde 4 kardeşi olan öğrencilerden yalnızca %2,20 gibi çok az bir oranın okuyan kardeşe sahiptir. Kardeş sayısı arttıkça okuyan kardeş sayısının azaldığı görülmektedir.

Tablo 16 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuyan Kardeş Sayılarıyla Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Okuyan Kardeş Sayısı / Başarı Durumu	Yok	1	2	3	4	5 ve Üstü	Toplam
1,00 – 2,00	17	23	9	2	1	0	52
2,00 – 2,50	14	12	6	5	0	0	37
2,50 – 3,00	12	29	7	5	3	0	56
3,00 – 3,50	10	12	6	2	0	0	30
3,50 – 4,00	1	2	3	1	0	0	7
Toplam	54	78	31	15	4	0	182

Tablo 16 incelendiğinde okuyan kardeşi olmayan 54 öğrenciden sadece bir tanesinin yüksek başarıya sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca okuyan kardeşe sahip 78 öğrenciden 29’unun akademik başarısının 2,50 ile 3,00 arasında olduğu dikkat çekmektedir. Sonuç olarak öğrenci başarısı ile okuyan kardeş sayısı arasında doğrusal bir ilişki olmasa da okuyan kardeş sayısı arttıkça öğrenci başarısının azaldığı söylenebilir.

3.9. Öğrencilerin bölüm tercih sırası ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 17 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüme Yerleşme Tercih Sırasına Göre Dağılımı

Öğrenci Tercih Sırası	1-5	6-10	11-15	16-+	Toplam
F	108	42	23	9	182
%	59,34	23,08	12,64	4,95	100

Tablo 17 incelendiğinde Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin %59,34'ünün ilk beş tercih arasında üniversiteye yerleştiği görülmektedir. 16. tercih ve üstündeki tercihi ile yerleşenlerin oranı %4,95 gibi küçük bir orandır. Kimya öğretmenliğini tercih eden öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ilk beş tercihinde bölüme yerleştikleri söylenebilir. Bunun sebebi olarak meslek lisesi, Teknik lise, Anadolu meslek lisesi, Anadolu Teknik lisesinden mezun olan öğrencilerin başka bölümleri tercih edemedikleri için mecburi tercih yaptıkları söylenebilir.

Tablo 18 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüme Yerleşme Tercih Sıralarıyla Öğrenci Başarısı Arasında İlişki

Tercih Sırası / Başarı Durumu	1-5	6-10	11-15	16-+	Toplam
1,00 - 2,00	35	9	4	4	52
2,00 - 2,50	26	6	5	0	37
2,50 - 3,00	30	15	9	2	56
3,00 - 3,50	14	11	4	1	30
3,50 - 4,00	3	1	1	2	7
Toplam	108	42	23	9	182

Tablo 18 incelendiğinde 16 ve üzerinde tercihle üniversiteye yerleşen öğrencilerin 9 kişi olduğu bunların 5 tanesi başarılı 4 tanesinin başarısız olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerden başarılı olan 5 tanesini incelediğimizde hiçbirinin

Meslek Lisesi, Teknik Lise, Anadolu Meslek Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi mezunu olmadıkları, hepsinin yabancı dil ağırlıklı genel liselerden mezun oldukları dikkat çekmektedir. İlk beş tercih arasında yerleşen öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ek puan veren meslek lisesi, Teknik lise, Anadolu meslek lisesi, Anadolu Teknik lisesi mezunu oldukları görülmektedir. Bu öğrencilerin bölümlerini zorunlu tercih ettiklerini söyleyebiliriz. Çünkü bu liselerde okuyan öğrencilerin başka bölümü tercih etmelerinin neredeyse imkânsız olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin başka bölüm tercih etmeleri halinde puanları kesilmektedir. Sonuç olarak tercih sırası ile öğrenci başarısı arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

3.10. Öğrencilerin bölüm tercih nedenleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 19 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Bölüm Tercih Nedenlerine Göre Dağılımı

Bölümü Tercih Nedeni	Kendi İsteğim	Arkadaş Tavsiyesi	Ailemin Yönlendirmesi	Lise Tercihimden Dolayı Zorunlu	Diğer	Toplam
F	48	3	14	29	29	123
%	39,02	2,44	11,38	23,58	23,58	100

Gazi üniversitesi Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin bölüm tercih nedenleri incelendiğinde öğrenciler %23,58 gibi bir oranın lise tercihinden dolayı zorunlu olarak bu bölümü tercih ettiklerini ifade ettikleri görülebilir. Bu oran beklenilenden fazladır. Kendi isteğiyle Kimya Öğretmenliğini tercih edenlerin oranı oldukça azdır. Bu durum üniversite gençliğinin hayati öneme sahip bir tercih konusunda özgür olmadığını göstermektedir.

Tablo 20 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerin Bölüm Tercih Nedenleriyle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Bölümü Tercih Nedeni / Başarı Durumu	Kendi İsteğim	Arkadaş Tavsiyesi	Ailemin Yönlendirme si	Lise Tercihimden Dolayı Zorunlu	Diğer	Toplam
1,00 - 2,00	8	0	6	8	7	29
2,00 - 2,50	10	1	2	12	6	31
2,50 - 3,00	19	2	3	7	7	38
3,00 - 3,50	9	0	3	2	6	20
3,50 - 4,00	2	0	0	0	3	5
Toplam	48	3	14	29	29	123

Kimya öğretmenliğini tercih eden öğrencilerin tercih nedenleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde lise tercihiinden dolayı bölümü zorunlu seçen öğrencilerin başarı durumları beklenilenden düşük olduğu görülebilir. Çünkü bu öğrenciler genellikle Meslek liseleri, Teknik liseler, Anadolu Meslek liseleri ve Anadolu teknik liselerinin Kimya bölümünden mezun olmuşlardır. Bu liselerden daha donanımlı geldikleri halde bölüm içindeki başarıları oldukça düşüktür. Yapılan ankette diğer sebeplerden dolayı bölüm tercih eden öğrencilerin büyük bir kısmı ilk tercihlerinin gelememesinden dolayı ya da tercih hatasından dolayı bölüme yerleştiklerini ifade etmektedir. Bu öğrencilerin çoğu liselerin fen/fen bilimleri alanlarından gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Tablo 20’de görüldüğü gibi bu öğrencilerin akademik başarılarının diğer öğrencilerin akademik başarı düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.11. Öğrencilerin eğitimleri süresince barındıkları yer ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 21 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenimleri Süresince Barındıkları Yerlere Göre Dağılımı

Öğrenim Süresince Barınılan Yer	Ailemin Yanında	Yurt	Tanıdık Yanında	Pansiyon	Kiralık Ev	Toplam
F	40	34	7	1	41	123
%	32,52	27,64	5,69	0,81	33,33	100

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin öğrenimleri süresince barındıkları yerlere göre dağılımları incelendiğinde %33,33'lük bir oranla kiralık evde ikamet ettikleri, %32,52'lik bir yüzdeyle ailesinin yanında kaldıkları, %27,64'lük bir oranla da yurttan ikamet ettikleri görülmektedir. 1 öğrencinin pansiyonda ve 7 öğrencinin ise tanıdık yanında ikamet ettiği saptanmıştır.

Tablo 22 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerin Öğrenimleri Süresince Barındıkları Yer İle Öğrenci Başarısı Arasındaki ilişki

Öğrenim Süresince Barınılan Yer / Başarı Durumu	Ailemin Yanında	Yurt	Tanıdık Yanında	Pansiyon	Kiralık Ev	Toplam
1,00 - 2,00	7	10	1	0	11	29
2,00 - 2,50	5	9	4	0	13	31
2,50 - 3,00	17	8	1	0	12	38
3,00 - 3,50	7	6	1	1	5	20
3,50 - 4,00	4	1	0	0	0	5
Toplam	40	34	7	1	41	123

Kimya öğretmenliği öğrencilerinin öğrenimleri süresince barındıkları yer ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki incelendiğinde kiralık evde ikamet eden öğrencilerin akademik başarıları diğerlerinden düşük olduğu görülebilir. Aynı şekilde yurttan kalan öğrencilerin başarı durumları da düşük olduğu tespit edilmiştir. Tanıdık yanında kalan öğrencilerin akademik başarıları ise diğerlerinden daha yüksektir. Bu durumda tanıdık yanında kalan öğrencilerin sorumluluk duygusunun daha ağır bastığı ve derslerindeki başarının da bu sebepten dolayı arttığı söylenebilir. Ailesinin yanında kalan öğrencilerin başarıları da yüksektir. Buradan öğrencilerin aileleri tarafından kontrol edildikleri ve bu öğrencilerin kirada ve yurttan kalan öğrencilere göre daha rahat imkânlarla sahip olduğu ve ders çalışma olanaklarının onlardan daha iyi olduğu söylenebilir. Bu durumda ailesinin yanında ve tanıdık yanında kalan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin diğer öğrencilerden yüksek olması muhtemeldir.

3.12. Öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 23 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Dağılımı

Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	Anadolu Öğretmen Lisesi	Anadolu Lisesi	Anadolu Meslek Lisesi	Meslek Lisesi	Teknik Lise	Özel Lise	Toplam
F	71	26	41	17	13	13	1	182
%	39,01	14,29	22,53	9,34	7,14	7,14	0,55	100

Gazi üniversitesi Kimya Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin mezun oldukları liselere göre dağılımı Tablo 23’de verilmiştir. Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerden sadece bir tanesinin özel liseden mezun olduğu görülmektedir. Öğrencilerin % 39,01 gibi büyük bir oranın genel liseden mezun olduğu görülmektedir. Anadolu öğretmen lisesi çıkışlıların oranı %14,29 iken Anadolu lisesi çıkışlıların oranının %22,53 dür.

Tablo 24 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türleri İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Mezun Olunan Lise Türü / Başarı Durumu	Genel lise	Anadolu Öğretmen lisesi	Anadolu lisesi	Anadolu Meslek lisesi	Meslek lisesi	Teknik lise	Özel lise	Toplam
1,00 – 2,00	15	16	8	3	6	3	1	52
2,00 – 2,50	11	3	6	6	6	5	0	37
2,50 – 3,00	25	6	16	5	0	4	0	56
3,00 – 3,50	14	1	10	3	1	1	0	30
3,50 – 4,00	6	0	1	0	0	0	0	7
Toplam	71	26	41	17	13	13	1	182

Tablo 24 incelendiğinde yüksek ortalamaya sahip 7 öğrenciden 6 sınıf genel lise çıkışlı olduğu görülebilir. Ayrıca Meslek lisesi ve Teknik lise çıkışlı öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin diğer liselere göre daha düşük olduğu görülmektedir.

3.13. Öğrencilerin liseden mezun oldukları alan ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 25 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Liseden Mezun Oldukları Alanlara Göre Dağılımı

Liseden Mezun Olunan Alan	Fen/Fen Bilimleri	Kimya	Matematik	Toplam
F	138	43	1	182
%	75,82	23,63	0,55	100

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerin %72,82 gibi büyük bir oranın fen/fen bilimleri alanından mezun oldukları, %23,63 gibi bir oranın ise liselerin Kimya alanından mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 26 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Liseden Mezun Oldukları Alan İle Öğrenci Başarısı Arasında ilişki

Liseden Mezun Olunan Alan / Başarı Durumu	Fen/Fen Bilimleri	Kimya	Matematik	Toplam
1,00 - 2,00	39	12	1	52
2,00 - 2,50	20	17	0	37
2,50 - 3,00	47	9	0	56
3,00 - 3,50	25	5	0	30
3,50 - 4,00	7	0	0	7
Toplam	138	43	1	182

Kimya eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrencilerin mezun olunan ortaöğretim alanı ile başarı durumu arasındaki ilişkiyi Tablo 26’da incelediğinde fen/fen bilimleri alanından mezun olan öğrencilerin akademik başarılarının diğerlerinden daha yüksek olduğu görülebilir. Ayrıca tablodan matematik alanından mezun olan bir öğrencinin akademik başarısının düşük olduğu görülebilir. Sonuç olarak kimya alanından mezun

olanların büyük çoğunluğunun Meslek ve Teknik liselerden mezunu olduğu düşünülürse başarısızlıklarının nedeni daha rahat açıklanabilir.

3.14. Öğrencilerin liseden mezun oldukları ortaöğretim başarı notları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 27 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Başarı Notlarına Göre Dağılımı

Lise Mezuniyet Notu	Geçer	Orta	İyi	Pekiyi	Toplam
F	1	7	64	110	182
%	0,55	3,85	35,16	60,44	100

Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin ortaöğretim başarı notlarını Tablo 27’de incelediğinde %60,44 gibi büyük bir çoğunluğunun başarı notunun pekiyi olduğu görülebilir. Ayrıca öğrencilerin %35,16 gibi bir oranla diploma notlarının iyi olduğu görülmektedir. Genel olarak Kimya öğretmenliğini kazanan adayların lise diploma notları yüksektir.

Tablo 28 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Lise Başarı Notlarıyla Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Lise Mezuniyet Notu / Başarı Durumu	Geçer	Orta	İyi	Pekiyi	Toplam
1,00 - 2,00	0	5	24	23	52
2,00 - 2,50	0	1	18	18	37
2,50 - 3,00	0	1	21	34	56
3,00 - 3,50	0	0	1	29	30
3,50 - 4,00	1	0	0	6	7
Toplam	1	7	64	110	182

Ortaöğretim başarı notunun öğrenci başarısına etkisi Tablo 28’de verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde lisede başarılı olan öğrencilerin üniversitede de başarılı oldukları

görülmektedir. Ayrıca tablodan Ortaöğretim başarı notu orta olan 7 öğrenciden 5 tanesinin başarısız olduğu görülmektedir.

3.15. Öğrencilerin mezun olduklarında iş bulma kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 29 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin İş Bulma Kaygı Düzeylerine Göre Dağılımı

İş Bulma Kaygı Düzeyi	Evet	Hayır	Toplam
F	80	43	123
%	65,04	34,96	100

Bu çalışmada Gazi üniversitesi Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin %65,04 gibi yüksek bir oran okul bittikten sonra iş bulma kaygısı duydukları, % 34,96 gibi bir oranın ise iş bulma kaygısı duymadıkları belirlenmiştir.

Tablo 30 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin İş Bulma Kaygı Düzeyleri İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

İş Bulma Kaygısı / Başarı Durumu	Evet	Hayır	Toplam
1,00 - 2,00	16	13	29
2,00 - 2,50	21	10	31
2,50 - 3,00	25	13	38
3,00 - 3,50	15	5	20
3,50 – 4,00	3	2	5
Toplam	80	43	123

Tablo 30’da Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin iş bulma kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. İş bulma kaygıları olan

öğrencilerin diğerlerinden daha başarılı oldukları fakat bu başarının beklenen kadar yüksek olmadığı görülmektedir. Çünkü okul bittiğinde iş bulamama kaygısından dolayı motivasyonun azaldığı, okurken tekrar sınava girmeye çalıştıkları, öğrencilerin okurken devlet memurluk sınavı KPSS sınava girip bir şekilde iş bulma çabası göstermeleri, öğrencilerin mezun olduklarında özel dershanelerde çalışabilmek için öğrenimleri sırasında vakitlerinin çoğunun buralarda geçirmeleri derslere devam edememeleri öğrencilerin başarılarını düşürmektedir.

3.16. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 31 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerine Göre Dağılımı

Umutsuzluk Düzeyi	Düşük	Orta	Yüksek	Toplam
F	93	26	4	123
%	75,61	21,14	3,25	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi, öğrencilerin umutsuzluk düzeyi incelediğinde öğrencilerin %75,61 düşük düzeyinde, %21,14 orta düzeyde %3,25 oranın ise yüksek umutsuzluk düzeyinde oldukları görülmektedir. Bu değerlere göre kimya öğretmenliği öğrencilerinin geleceğe dönük umutsuzluk düzeylerinin düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 32 : Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki

Umutsuzluk Düzeyi / Başarı Durumu	Düşük	Orta	Yüksek	Toplam
1,00 – 2,00	21	8	0	29
2,00 – 2,50	30	4	1	35
2,50 – 3,00	24	10	1	35
3,00 – 3,50	16	2	1	19
3,50 – 4,00	2	2	1	5
Toplam	93	26	4	123

Kimya öğretmenliği öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi Tablo 32’de incelenmiştir. Umutsuzluk düzeyi yüksek olan öğrencilerin sayısı düşüktür. Başarı durumları ise homojen olarak dağılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre umutsuzluk düzeyi düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının beklendiği gibi yüksek olmadığı diğer grupların başarı düzeylerinden çok az yüksek olduğu görülmüştür.

BÖLÜM IV

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar yer almaktadır.

4.1. Sonuç

Bu araştırma Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin profillerini belirlemek, öğrencilere yönelik hizmetler ve daha iyi bir eğitim konusunda daha gerçekçi yaklaşımlar ortaya koyarak sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır. Ayrıca araştırma, Gazi Üniversitesinde bu kapsamda bölüm bazında yapılan ilk araştırma örneklerinden biridir. Bu nedenle araştırmanın bazı bulgularında konuya ilişkin başka araştırma sonuçlarıyla karşılaştırma yapılamamıştır. Bu açıdan araştırmanın konuya dikkat çekeceği ve Gazi Üniversitesinin diğer bölümleri ile ilgili çalışmaların yapılmasına öncülük edeceği düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalının sınıf mevcutlarına bakıldığında 1. sınıf öğrencilerinin mevcudunun diğer sınıflardan fazla olduğu görülmektedir. Mevcudun fazla olmasındaki en büyük etken 2008 yılında artan kontenjanlardır. Kimya öğretmenliği bölümünde okuyan 3. sınıfların sayısında keskin bir azalma görülmektedir. Bunun sebebi o yıl kimya öğretmenliğinden kayıt sildiren öğrencilerin sayısının diğer yıllara oranla fazla olmasıdır. Bir üst sınıfa geçildikçe genelde sınıf mevcutları azalmaktadır. Bunun sebebi ise öğrencilerin tekrar üniversite sınavına girerek iş bulma kaygısı yaşamayacakları bölümleri tercih etmeleri olabilir.

Sınıf ile akademik başarı arasındaki ilişki incelendiğinde birinci sınıf öğrencilerinin daha başarısız olduğu görülür. Bununla birlikte sınıf seviyesi yükseldikçe

öğrencilerin başarıları artmaktadır. Bu durum liseden gelen öğrencilerin ortama uyum sağlamakta güçlük çektiği şeklinde yorumlanabilir. 1. sınıfa yeni kayıt olan 49 öğrenciden 20 sinin akademik genel ortalaması 1,00-2,00 arasındadır.

Bu tez çalışmasında Kimya öğretmenliğinde okuyan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları bulunmuştur. Benzer sonuçlar Kaymaz tarafından ortaya konulmuştur. Kaymaz (2000) hazırladığı yüksek lisans tezinde, 1998-1999 öğretim yılı bahar döneminde Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Fizik, Kimya ve Biyoloji Ana Bilim Dalı 4. sınıftaki 326 öğrenciyle yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarından birinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduklarını tespit etmiştir. Benzer sonuç, Özlen (2004) ve arkadaşları tarafından, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde 1997-2003 yılları arasında mezun olan lisans öğrencileri ile yapılan çalışmada ortaya çıkmıştır. Özlen ve arkadaşları kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek genel not ortalamalarına sahip olduklarını bulmuştur.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin genel olarak annelerinin eğitim düzeyleri ilköğretim, babalarının ise ilköğretim ve lise olduğu bulunmuştur. Anne ve baba eğitim düzeyinin öğrenci başarısıyla ilişkisi incelendiğinde ön lisans ve fakülte mezunu anne ve babaların sayıları az da olsa öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer sonuç Henden tarafından da ortaya konulmuş. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Alaplı Meslek Yüksekokulu Teknik Programlar Bölümü 2'ci sınıf öğrencisi olan 141 öğrenciye yaptığı çalışmada üniversite mezunu olan anne ve babanın çocuklarının diğerlerine göre daha başarılı olduğunu tespit etmiştir Henden(2006)

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin aile gelir düzeyi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki incelendiğinde aile geliri yüksek olan öğrencilerin başarı düzeylerinin ailesinin geliri az olan öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Alt düzey gelir grubuna sahip ailelerin çocukların akademik başarıları genel olarak daha

yüksektir. Sonuç olarak maddi gelir seviyesi arttıkça öğrencilerin başarı seviyeleri düşmektedir. Benze bir sonuç henden'in yaptığı çalışmada ortaya konmuştur. Henden (2006) öğrenci başarısı ile ailenin gelir düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki görülmemesine rağmen, gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin daha başarılı olduğunu tespit etmiştir.

Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin ailelerinin yaşadığı coğrafi bölgeler incelendiğinde Güney Doğu Anadolu bölgesinden gelen öğrencilerin sayısı 13'tür. Bu öğrencilerin 7 tanesinin genel akademik ortalaması 1,00-2,00 aralığındadır. Benzer şekilde Doğu Anadolu Bölgesinden gelen 4 öğrenciden 2 sinin genel akademik ortalaması 1,00-2,00 aralığındadır. Ailesi İç Anadolu Bölgesinde ikamet eden 81 öğrenciden 15'inin genel akademik ortalaması 1,00-2,00 arasında iken akademik genel ortalaması 3,50-4,00 arasında olan 7 öğrenciden 6'sının ailesi İç Anadolu bölgesinde ikamet etmektedir. Sonuç olarak ailesinin yanında veya ailesine yakın coğrafyada ikamet eden öğrencilerin akademik başarılarının diğer coğrafi bölgelerde ikamet eden ailelerin çocuklarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Kuştepli ve Gülcan (2002) yapmış oldukları araştırmada Dokuz Eylül Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin ailelerinin % 80.9'unun Marmara-Ege, %8.8'inin Akdeniz, %4.1'inin İç Anadolu, %3.3'ünün Karadeniz ve %1.4'ünün Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde yaşamakta olduklarını tespit etmişler ve öğrencilerin tercihlerinde üniversiteye yakınlık faktörünün etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer sonuçlar bu tez çalışmasında da ortaya konulmuştur. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin büyük çoğunluğunun ailesi İç Anadolu Bölgesinde ikamet etmektedir.

Bu tez çalışmasında, şehir merkezleri ve ilçede ikamet eden ailelerin çocuklarının köy, kasaba ve belde de ikamet eden ailelerin çocuklarından daha başarılı oldukları bulunmuştur. Bu sonuç, köy, kasaba ve beldeden gelen öğrencilerin ortama uyum sağlamalarının diğer öğrencilerden daha uzun sürdüğü şeklinde yorumlanabilir.

Akademik ortalaması 3,50-4,00 arası olan 7 öğrenciden 6 sınıf İç Anadolu bölgesi doğumlu olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu bölgesi doğumlu öğrencilerin başarı düzeyleri ise daha düşüktür. İç Anadolu bölgesi doğumlu 71 öğrenciden 27 sinin akademik ortalaması 2,50-3,00 arasındadır. 7 bölgede en başarılı olanı iç Anadolu bölgesidir. Güney Doğu Anadolu bölgesi doğumlu olan 19 öğrenciden 8'inin akademik genel ortalaması 1,00-2,00 aralığında olup başarı durumunun diğer bölge doğumlu öğrencilerden daha düşük olduğu görülmektedir. Sonuç olarak Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi doğumlu öğrencilerin Akademik başarılarının diğer bölge doğumlu öğrencilerden düşük olduğu tespit edilmiştir.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerin kardeş sayıları ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde; 3,50-4,00 arasındaki akademik ortalamaya sahip en başarılı 7 öğrenciden 3'ünün 2 kardeşi olduğu görülmektedir. 5 ve üstü kardeşe sahip 14 öğrencinin ortalamalarına baktığımızda başarının diğerlerine göre düşük olduğu dikkat çekmektedir. Öğrencilerin kardeş sayıları arttıkça akademik başarının düştüğü görülmektedir. Kardeş sayısının akademik başarıya etkisi incelenmemesine karşın Kızılçaoğlu (2003). Necatibey Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının profilini araştırmış ve öğrencilerin %2.4'ü evin tek çocuğu durumunda olduğunu, %33.3'ünün de kardeş sayısının 4'ten fazla olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuçlar bu çalışmada elde edilen bulgular ile uyuşmamaktadır.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin okuyan kardeş sayıları ile akademik başarı arasındaki ilişki incelediğinde okuyan kardeşi sayısı ile akademik başarı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki tespit edilememiştir.

Kimya Öğretmenliği öğrencilerinin tercih sıraları incelendiğinde sadece 9 öğrencinin 16. ve üstünde tercih sırasında programa yerleştikleri görülmektedir. Bu öğrencilerden 5 tanesi başarılı 4 tanesi ise başarısızdır. Bölüme yerleşen 16. ve üstünde tercih yapan öğrencilerden başarılı olan 5 tanesi incelendiğinde tümünün de yabancı dil ağırlıklı düz liseden geldikleri tespit edilmiştir. İlk beş tercih arasında yerleşen

öğrencilerin büyük bir çoğunun ek puan veren meslek lisesi, teknik lise, anadolu meslek lisesi, anadolu teknik lisesi, anadolu öğretmen lisesi gibi liselerden geldikleri görülmektedir. Bu öğrenciler tercihlerini başka bölüm tercih edemedikleri için zorunlu olarak yaptıklarını düşünülebilir. Burada tercih sırasıyla akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Çünkü bölüme yerleşenlerin çoğunun ek puan veren bölümlerden geldikleri ve zorunlu tercih yaptıkları söylenebilir.

Kimya öğretmenliğini tercih eden öğrencilerin tercih nedenleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde kendi isteğiyle bölümü tercih eden öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin daha yüksek olması beklenir. Ancak diğer sebeplerden bölümü tercih eden öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kimya Öğretmenliği öğrencilerinin öğrenimleri süresince barındıkları yerin öğrenci başarısı arasındaki ilişki incelendiğinde kiralık evde ve yurttaki kalan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin diğerlerinden daha düşük olduğu görülür. Tanıdık yanında ve aileleriyle kalan öğrencilerin akademik başarı düzeyleri kiralık evde ve yurttaki kalan öğrencilerden daha yüksektir. Bu sonuç tanıdık yanında ve aileleriyle kalan öğrencilerin yaşam standartları ve çalışma olanakları diğer öğrencilerin yaşadıkları yerlere göre daha yüksek olduğu ve bu nedenle başarının arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mezun oldukları ortaöğretim kurumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde yüksek ortalamaya sahip 7 öğrenciden 6 tanesinin genel lise çıkışlı olduğu görülmektedir. Meslek lisesi ve teknik liseden mezun olan öğrencilerin akademik başarılarının diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmektedir. Anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamasa da genel liseden mezun olan öğrencilerin akademik başarılarının diğer lise çıkışlılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, perçin'in bulguları ile uyuşmamaktadır. Perçin (1998) yaptığı çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi'ni oluşturan öğrenim birimlerinden Fen-Edebiyat, Mühendislik-Mimarlık, İktisadi ve İdari Bilimler, Orman ve Fatih Eğitim fakültelerinde eğitim gören

son sınıf öğrencilerinden 847 öğrenciye uygulanan anket çalışmasında öğrencilerin başarı düzeyini etkileyebilecek 29 faktörü incelemiştir. Araştırmadan elde ettiği sonuçlardan biri öğrencilerin başarı düzeyi ile mezun olduğu lise türü arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını tespit etmiştir.

Kimya Öğretmenliği Öğrencilerinin liseden mezun oldukları alana göre dağılımı incelendiğinde %72,82 gibi büyük bir oranla fen/fen bilimleri alanından mezun oldukları görülmektedir. %23,63 gibi bir oranla da liselerin kimya alanından mezun oldukları tespit edilmiştir. Fen/fen bilimleri alanından mezun olan öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu görülmektedir. Liselerin Kimya alanından mezun olan öğrencilerin akademik başarıları düşüktür. Kimya alanından mezun olan öğrencilerin büyük çoğunluğunun meslek lisesi, teknik lise ve Anadolu meslek lisesi, Anadolu teknik lisesi mezunudur. Sonuç olarak liseden mezun olunan alan öğrenci başarısına etki etmiş olup fen/fen bilimleri alanından mezun olan öğrenciler diğer alanlardan mezun olan öğrencilerden daha başarılıdır.

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mezun oldukları Ortaöğretim (Lise) başarı notları ile akademik başarı arasındaki ilişki incelendiğinde Ortaöğretim başarı notu yüksek olan öğrencilerin genel akademik ortalamalarının da yüksek olduğu görülmektedir. Buradan lise öğretiminde başarılı olan öğrencilerin üniversite öğretiminde de başarı oldukları tespit edilmiştir.

Kimya öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin iş bulma kaygıları ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiğinde iş bulma kaygı düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

4.2. Öneriler

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin profilleri; Öğrenci İşleri Bilgi sisteminden, Öğrenci Dosyalarından ve 123 öğrenci üzerine uygulanan anketten elde edilen bilgiler ile elde edilen sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler yapılabilir:

1. Birinci sınıf öğrencilerinin başarılarının diğer sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak 1. sınıf öğrencilerin ortama uyum sağlamakta güçlük çektikleri gösterilebilir. Bu sorunun çözümüne yönelik olarak olumsuz etkenler ortadan kaldırılabilir. Akademik takvime 1. sınıflar için adaptasyon süreci eklenebilir.
2. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin cinsiyetleri akademik başarılarına anlamlı şekilde etki etmiştir. Bu durum göz önünde bulundurularak erkek öğrencilere özel rehberlik hizmetinde bulunulup başarı düzeylerini düşüren olumsuz etmenler ortan kaldırılabilir.
3. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin anne-baba eğitim durumu ile başarıları arasındaki ilişki kıyaslamada anne-baba eğitim durumu yüksek olan öğrencilerin ailelerinden nasıl destek gördükleri araştırılıp diğer öğrencilere bu desteğin ne şekilde verilebileceği tespit edilerek, öğrencilerin başarı düzeyleri artırılabilir. Böylelikle ebeveynlerinin eğitim durumu düşük olan öğrencilerdeki bu eksiklik giderilebilir.
4. Kimya öğretmenliği öğrencilerinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Sınıfla birlikte hareket etme konusunda, sosyal aktiviteler uygulanabilir. Grup çalışmalarında

öğrencilerin aile gelir durumu göz önünde bulundurularak homojen dağılım sağlanabilir.

5. Kimya öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinin yaşadığı coğrafi bölge öğrenci akademik başarı düzeyine etki etmektedir. Burada en büyük etken sosyal ve kültürel olarak farklı olan kişilerin ortama uyum sürecinin uzun olması olabilir. Ayrıca ailesinin yanında ikamet eden veya okuduğu bölgeye yakın coğrafi bölgelerden gelen öğrencilerin akademik başarı düzeyleri yüksektir. Bu durum incelenerek olumlu yönleri tespit edilip, başarı durumu düşük olan öğrenciler için uygulanabilir.
6. Gazi Üniversitesi Kimya öğretmenliği öğrencilerinin doğum yerleri Türkiye’yi 7 coğrafi bölgeye ayırarak incelediğinde; Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesi doğumlu öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin diğer bölgelerden daha düşük olduğunu tespit edilmiştir. Buradan o bölgedeki ortaöğretim eğitim düzeyinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu bölgelerdeki eğitim seviyesinin yükseltilmesi için çalışmalar yapılabilir.
7. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerin kardeş sayıları ile akademik başarıları arasında ilişkiye bakıldığında; Kardeş sayısı arttıkça akademik başarının düştüğü görülmektedir. Bu duruma sebep olan olumsuz etkenler araştırılıp çözüm yolları üretilebilir.
8. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun kimya öğretmenliği anabilim dalını zorunlu olarak tercih ettikleri görülmektedir. Bunun nedeni 16. ve üzeri tercihle kimya öğretmenliğine yerleşen öğrencilerin ilk sıradaki tercihlerine yerleşememeleri ilk beş tercihinde yerleşen öğrencilerin ise başka bölümü tercih edememeleri sebebiyle anabilim dalına zorunlu yerleşmeleri olabilir. Sınav sistemindeki adaletsizliğin giderilmesi için çalışmalar yapılarak

giderilebilir. Ayrıca öğretmenlik atamalarında kimya öğretmenliği kontenjanı artırılarak anabilim dalı daha çok tercih edilebilir hale gelebilir.

9. Öğrencilerin bölüm tercih nedenlerini incelediğimiz de önemli bir yüzdede bölümü lise tercihten dolayı zorunlu seçtikleri görülmektedir. Bir insanın mutlu olabilmesi için sevdiği bir meslek seçmesi gerekir. Öğrencilerin lise tercih ederken ilerde hangi işi yapmak istedikleri tespit edilebilir ve lise tercihleri bu yönde olması için gerekli rehberlik hizmetleri sunulabilir.
10. Kimya öğretmenliği öğrencilerinin öğrenimleri süresince barındıkları yerin öğrenci başarısı arasındaki ilişki incelendiğinde kiralık evde ve yurttaki ikamet eden öğrencilerin akademik başarılarının diğerlerinden düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin ikamet ettikleri yerlerden olan yurtlarda ders çalışma ortamlarının çoğaltılarak imkânları iyileştirilerek başarı durumları artırılabilir.
11. Öğrencilerin mezun olduklarında iş bulma kaygılarını gidermek için bölüm kontenjanları düşürülebilir ve öğretmen atamalarında kimya öğretmenliği kontenjanı artırılabilir. Ayrıca fen edebiyat fakültesi kimya bölümü mezunlarına formasyon verilmesi kaldırılarak onların öğretmen olması engellenebilir.

KAYNAKÇA

AKKUŞ, Z. (1994). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Tercihlerini Etkileyen Değişkenlerin Ana Bileşenler Yöntemi ile Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Biyostatistik Anabilim Dalı.

AKTAN, C. (2005). **Nasıl Bir Üniversite**. Değişim Yayıncılık.

AKTAN, C.C. (2003). **Özlenen Üniversite Yaşanan Üniversite**. Ankara:Yeni Türkiye Yayınları.

AKTAŞ, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: uzunlamasına bir çalışma. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, (13), 107-110.

ALTUNOĞLU, B.D. , ATAV, E. KÖSEOĞLU, P. GERÇEK, C. VE SORAN, H. (2006), Biyoloji Fizik, Kimya ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Profil Araştırması, VII. Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara

ATASEVER, S. (2007). Gazi Üniversitesi Öğrenci Profili. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

BECK, A.T., LESTER, D. and TREXLER, M. (1974). The Hopelessness Scale. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, (42), 861-874.

DİLBAZ, A. ve Dilsiz, F. (1996). Çocuk ve ergenlerde intihar girişimi kontrollü bir çalışma. **Kriz Dergisi**, 4 (1), 1-7.

DÖKMEN, Z. Y. , KIŞLAK,Ş. T. (2004). Engelli Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Demografik ve Psikolojik Özellikleri ile Sorunlarının Karşılaştırılması. **Kriz Dergisi**. 12(2).33-47.

DURAK, A. (1994). Beck umutsuzluk ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması.

Türk Psikoloji Dergisi, 9(31), 1-11.

ECKSTEIN, M.A. (1982). **Encyclopedia of Educational Research** (5th Ed.).

ERDOĞAN, S. , ŞANLI, S. H. , BEKİR, H.Ş. (2005). Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 13(2).479-496.

ERKAN, S. , TUĞRUL, B. , ÜSTÜN, E., AKMAN, B., ŞENDOĞDU M., KARGI, E., BOZ, M., GÜLER, T. (2002). Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profil Araştırması. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 23.108-116.

GÜ (Gazi Üniversitesi). (2003). **Gazi Üniversitesi Öğretim Elemanları Profili**. Ankara: İletişim Fakültesi Basımevi.

(2007, Şubat), Gazi Üniversitesi Özdeğerlendirme Raporu

<http://www.guadek.gazi.edu.tr/rapor_tr.pdf> (2007, Mart 8).

HENDEN, R. (2006). Üçüncü Yılda Sınavsız Geçiş Uygulamaları Alaplı Meslek Yüksek Okulu Örneği Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2, Sayı 4, 2006, ss. 157-168.

KAN, A. (2004). ÖSS'nin -Sınıflama- Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 5(8).

KARASAR, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara: **Nobel Yayınevi**.

KASHANI, J.H., SOLTYS, S.M., DANDOY, A.C., VAIDYA, A.F. and REID, J.C. (1991). Correlates of hopelessness in psychiatrically hospitalized children.

Comprehensive Psychiatry, 32(4), 330-337.

KAYMAZ, A. (2000). Fen Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen zihinsel Olmayan Faktörler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

KELECİOĞLU, H. (2004). Üniversiteye Girişte İki Aşamalı Sınavda Uygulanmış Olan Öğrenci Seme Sınavı Puanları ile Öğrenci Yerleştirme Sınavı Puanları Arasındaki İlişkiler. **Eğitim ve Bilim Dergisi**. 29(133).60-70.

KIZILÇAOĞLU, A (2003). Necatibey Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Profili Balıkesir Üniversitesi **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** 6.87-106

KOÇ, M. , AVŞAROĞLU, S. , SEZER, A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. 11.483-498.

KOÇ, N. (1978). Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma. **Eğitim ve Bilim Dergisi**. 14.28-36.

KÖKSOY, M. (1998). **Yükseköğretimde Kalite ve Türk Yükseköğretimi için Öneriler**. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

KUŞTEPELİ, GÜLCAN (2002) Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğrenci Profili: Yansımalar ve Öneriler. **İktisadi ve İdari bilimler dergisi**

KUZGUN, Y. (1990). **Kendini Değerlendirme Envanteri El Kitabı**. Ankara: ÖSYM Yayınları:8.

KUZGUN, Y. (1991). **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. (İkinci Baskı). Ankara: ÖSYM Yayınları.

KUZGUN, Y. (2000). **Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KÜÇÜKAHMET, L. (2000). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. (Onbirinci Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

MARAKOĞLU, K., Çivi, S., ŞAHSIVAR, Ş., ÖZDEMİR, S. (2006). Tıp fakültesi birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinde sigara içme durumu ve depresyon yaygınlığı arasındaki ilişki. **Bağımlılık Dergisi**. (7), 129-137.

MILLER, J.F. 1985. Hope doesn't necessary spring eternal sometimes it has to be carefully mined and channeled. **American Journal of Nursing**, (85), 22-25.

OERTER, R Und MONTADA, L.(Hrsg.) (1995). Entwicklungspsychologie, Weinheim: **Pvu**.

ONURAL, H. (2005). Teknik Eğitim Fakültesi Öğrenci Profili. **Eğitim ve Bilim**. 30(136).12-24.

ORTEGA, J. and GASSET, Y. (1998). **Üniversitenin Misyonu**. İngilizceden çeviren : Neyyire Gül IŞIK. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

ÖNEN, E. (2003). Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınav Başarısı ve Lise 1. Sınıftaki Akademik Başarıya İlişkin Bir Yordama Geçerliliği Çalışması: Fen Lisesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

ÖZER, E. (2002). Üniversite Giriş Sınavı Öncesinde Öğrencilerin Cinsiyet Farklılığının Meslek Seçimindeki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

ÖZDEMİR, E. (1985). Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Problemleri. Yüksek Lisans Tezi Ankara: **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**

ÖZGÜVEN, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları.

H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, (7), 5-13

ÖZLEN, M., KILINÇ, F., ALDEMİR, B. (2004). Bir Üniversite İçin Öğrenci Başarısının İstatistiksel Analizi. **Yöneylem Araştırması Endüstri Mühendisliği Bölümü XXIV. Ulusal Kongresi**, 15 – 18 Haziran 2004. ODTÜ, Ankara.

ÖZMEN, D., DÜNDAR, P.E., ÇETİNKAYA, A.Ç., TAŞKIN, O. ve ÖZMEN, E. (2008). Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen etkenler, **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, (9), 8-15.

ÖZSOY, S. (2004). Üniversite Öğrenci Profili: Kavramsal Bir Çözümleme ve Türkiye'ye İlişkin Bazı Ampirik Bulgular. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. 85. 43-51.

ÖZOĞLU, S.Ç. (1985). Gençliğin Eğitimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği Yayınları. **Bilim Dizisi: 9. Eğitim Toplantısı**, 20-22 Kasım, Ankara.

ÖZYURT, S. & DOĞAN, S. (2002). Gençlik Problemleri Açısından Üniversite Gençliği Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Adapazarı: **Değişim Yayınları**,

PERÇİN, A. (1998). KTÜ Lisans Öğrencilerinin Başarı Düzeyini Etkileyen Faktörlerin Kantitatif Analizi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı.

PESEN, C., ODABAŞ, A., BİNDAK, R., KUDU, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Yetenek ve İlgipleri. **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi**. II(1). http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_II/cahit_pesen.doc adresinden 5 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.

PIŞKİN, M.(2006). İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerimizin Kariyer Gelişimleri ve Yönlendirme Süreçlerinde Gözlenen Sorunlar ve Çözüm Önerileri. **Türk Eğitim Sisteminde Yeni Paradigma Arayışları Bildiriler Kitabı**, 4 – 5 Kasım, Ankara.

RİDEOUT, E. and MONTEMURO, M. (1986). Hope, morale and adaptation in patient with chronic heart failure. **Journal of Advance Nursing**, 11(4); 429-438.

ROMERO, M. (1989). Hope and outprome anticipation. dissertation. **Abstract International**, 50(5) 1258-A.

Sayılarla Boğaziçi Üniversitesi.

<http://www.boun.edu.tr/about/facts_figures2006/I_students_2006.pdf> (2007, Nisan 2).

SAYIN, K.Ş., YEĞİNBOY, Y., TEKTÜFEKÇİ, F. (2005).Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F.’nde Öğrenci Açısından ve Alt Yapı Bakımından Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. 26. 101-108.

SEBER, G. (1991). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği Üzerine Bir Çalışma. Doktora Tezi, Eskişehir: **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**.

ŞAHİN. C.(2009). **Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 27, Sayfa 271 -286**

ŞENSES, F. (1994). Türkiye’de ve dünyada yükseköğretim, bilim ve teknoloji. **ODTÜ Gelişme Dergisi**. 21(3). 465-474.

ŞENSES, F. (1999). Yükseköğretimde öğrenciler: ODTÜ İktisat Bölümü öğrenci profili. **ODTÜ Gelişme Dergisi**. 26(1-2). 179-201.

TDK. (2008). <http://www.tdk.gov.tr/tr/sozbul>. (12.06.2008).

TÜİK. (2008). <http://www.tuik.gov.tr>. (13.06.2008).

YAŞAR, M., BALKIS, M. (2004). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Yaz Okuluna Kayıt Yaptıran Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 1(15). 130-156.

YÖRÜKOĞLU, A. (1990). Gençlik Çağı. (7. Basım). Ankara: **Özgür Yayın Dağıtım**.

EKLER

**EK 1. GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
DEKANLIĞINDAN KİMYA EĞİTİMİ ANABİLİM'DA ANKET
YAPMAK İZİN YAZISI**

**EK 2. ÖĞRENCİ İŞLERİ BİLGİ SİSTEMİ VERİTABANININ
KULLANILMASI İÇİN İZİN YAZISI**

EK 3. BECK UMUTSUZLUK ÖLÇEĞİ

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

13 Ekim 2009

SAYI : B.30.2.GÜN.0.12.72.01/ 7763
KONU : İzin

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına

İLGİ : 13.10.2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.72.01.38/4842-16663 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve ekleri incelenmiş olup; Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Mustafa ARIK'ın, Fakültemiz Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Nusret KAVAK'ın danışmanlığında yürüttüğü "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Öğretmenliğinin Öğrenci Profili" konulu Yüksek Lisans tezi ile ilgili olarak Fakültemiz Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerine anket uygulama isteğiniz Dekanlığımızca uygun görülmektedir

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

M. Safran

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN

DEKAN

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

SAYI :B.30.2.GÜN.0.70.72.33/3141
KONU : Araştırma İzni

17/07/2008

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : Mustafa ARIK'a ait 11/07/2008 tarihli dilekçe.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı 078143115 numaralı yüksek lisans programı öğrencisi Mustafa ARIK, "Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalında Öğrenim Gören Öğrencilerin, Öğrenci Profiline Belirlenmesi" konulu tezi ile ilgili olarak Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi veri tabanından yararlanmasına müsaade edilmesi için Başkanlığımıza ilgi dilekçe ile müracaat etmiştir.

Söz konusu talep Başkanlığımızca değerlendirilmiş olup, adı geçenin Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi veri tabanından faydalanması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

M.Dilaver YAR
Daire Başkanı

DAĞITIM :
Gereği :
-Mustafa ARIK

Bilgi :
-Eğitim Bilimleri Enst.Müd.

KİMYA ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİ PROFİL BELİRLEME ÖLÇEĞİ

Bu çalışma Ortaöğretim Fen Matematik Alanlar Eğitimi Bölümü Kimya Eğitimi Anabilim Dalı Kimya Öğretmenliği öğrenci profilinin belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Çalışmada elde edilen veriler hiç bir şekilde başka bir yerde kullanılmayacaktır.

Samimi cevaplarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi
Mustafa ARIK

Adı ve Soyadı:

Öğrenci No:

- 1- Ailenin yaşadığı yerleşim birimi neresidir?
a-) Metropol b-) İl merkezi c-) İlçe merkezi d-) Belde veya Kasaba e-) Köy
- 2- Ailenin aylık geliri ne kadardır?
a-) 0-500 TL b-) 500-1000 TL c-) 1000-1500 TL d-) 1500-2000 TL e-) 2000 ve üstü
- 3- Ankara da ikamet ettiğiniz yer.
a-) Ailenin yanı b-) Öğrenci yurdu c-) Tanıdık yanı d-) Kira e-) Pansiyon veya misafirhane
- 4- Bölümü tercih nedeniniz?
a-) Kendi isteğim b-) Arkadaş tavsiyesi c-) Ailemin yönlendirmesi d-) Lise tercihimden dolayı zorunlu e-) Diğer
- 5- Geleceğe dönük iş bulma kaygısı duyuyor musunuz ?
a-) Evet b-) Hayır

Aşağıda geleceğe ait düşünceleri ifade eden bazı cümleler verilmiştir. Lütfen her bir ifadeyi okuyarak bunların size ne kadar uygun olduğuna karar veriniz. Örneğin okuduğunuz ilk ifade size uygun ise "**evet**" uygun değilse "**hayır**" ifadesinin altındaki kutunun içine (X) işareti koyunuz.

SORU NO	SORULAR	EVET	HAYIR
1	Geleceğe umut ve coşku ile bakıyorum.		
2	Kendim ile ilgili şeyleri düzeltemediğime göre çabalamayı bıraksam iyi olur.		
3	İşler kötüye giderken bile her şeyin hep böyle kalmayacağını bilmek beni rahatlatıyor		
4	Gelecek on yıl içinde hayatımın nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.		
5	Yapmayı en çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var.		
6	Benim için çok önemli konularda ileride başarılı olacağımı umuyorum.		
7	Geleceğimi karanlık görüyorum.		
8	Dünya nimetlerinden sıradan bir insandan daha çok yararlanacağımı umuyorum.		
9	İyi fırsatlar yakalayamıyorum. Gelecekte yakalayacağıma inanmam içinde hiç bir neden yok.		
10	Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı.		
11	Gelecek benim için hoş şeylerden çok tatsızlıklarla dolu görünüyor.		
12	Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.		
13	Geleceğe baktığımda şimdikine oranla daha mutlu olacağımı umuyorum		
14	İşler bir türlü benim istediğim gibi gitmiyor.		
15	Geleceğe büyük inancım var.		
16	Arzu ettiğim şeyleri elde edemediğime göre bir şeyler istemek aptallık olur.		
17	Gelecekte gerçek doyuma ulaşmam olanaksız gibi.		
18	Gelecek bana bulanık ve belirsiz görünüyor.		
19	Kötü günlerden çok iyi günler bekliyorum.		
20	İstediğim her şeyi elde etmek için çaba göstermenin gerçekten yararı yok nasıl olsa onu elde demeyeceğim.		